

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра банківської справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Оцінювання якості депозитного портфеля банку та шляхи його удосконалення

Студентки 2 курсу 5м групи
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
спеціалізації «Банківська справа»

Науковий керівник
канд. екон. наук

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук,
професор

Коваль
Альони
Володимирівни

Гвоздь
Віта Степанівна

Шульга
Наталія Петрівна

Київ – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ	6
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ НА ПРИКЛАДІ АТ «ОЩАДБАНК»	15
2.1. Аналіз динаміки та структури депозитного портфеля АТ «Ощадбанк»	15
2.2. Оцінка якості депозитного портфеля АТ «Ощадбанк»	23
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ АТ «ОЩАДБАНК»	33
3.1. Обґрунтування факторів впливу на якість депозитного портфеля банку....	33
3.2. Напрями вдосконалення якості депозитного портфеля банку	43
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	Error! Bookmark not defined.1

ВСТУП

Актуальність дослідження. Комерційні банки є насамперед підприємствами, що спеціалізуються на посередницькій діяльності, яка пов'язана, з одного боку, з купівлею вільних грошових коштів на ринку ресурсів, а з іншого - їх продажем підприємствам, організаціям та населенню. За таких умов для банків є однаково важливими як операції із залучення коштів, так і з їх розміщення. Від операцій із залучення коштів залежить розмір банківських ресурсів і, отже, масштаби діяльності комерційних банків. В свою чергу, вигідне розміщення ресурсів сприяє підвищенню доходності та ліквідності комерційних банків, забезпечує їх економічну самостійність та стабільність.

Одна з головних функцій банків – акумулювання тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання та перерозподіл їх у різні галузі економіки, у т. ч. шляхом інвестиційної діяльності, з метою отримання прибутку та досягнення соціально-економічного ефекту. Основна частина ресурсів банку формується за рахунок залучення коштів клієнтів на депозитні рахунки, а їх обсяг, в свою чергу, залежить від ефективно спланованої політики банку. Від обсягу та структури залучених коштів банківською установою залежить можливість здійснення активних операцій. В умовах дестабілізації та зниження кредитно-інвестиційної активності важливого значення набуває оцінювання якості депозитного портфеля банку, а саме: формування депозитного портфелю банку з урахуванням використання довгострокових вкладів як майбутнього інвестиційного ресурсу.

За таких умов пріоритетним завданням банківської установи є переважання залучення довгострокових вкладень над короткостроковими. Саме тому проблема, що існує у диспропорції строковості залучених коштів, переважання короткострокових вкладів над довгостроковими, та мінімальний обсяг довгострокових ресурсів у депозитному портфелі банку, є особливо актуальною.

Аналіз останніх досліджень. Розробка ефективної депозитної політики є пріоритетним завданням для банківської установи, саме тому як вітчизняні, так і зарубіжні вчені приділяють особливу увагу цьому напрямку діяльності банків. Зокрема, серед вітчизняних вчених можна виділити таких науковців, як: О. Бартош, О. Васюренко, О. Дмитрієва, І. Мельникова, М. Савлук, С. Кучеренко, В. Кириленко та таких зарубіжних економістів, як: П. Роуз, Л. Местер, А. Берер, Г. Айленбергер, О. Огієнко. У своїх наукових працях вони досліджували механізм формування та оптимізації депозитного портфеля банків, його вплив на ресурсну базу банку та використання залучених коштів. Водночас, потребують подальшого дослідження проблемні питання оцінювання якості депозитного портфеля банку та шляхів його удосконалення.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних аспектів та формування прикладного інструментарію щодо оцінювання якості депозитного портфеля банку та шляхів його удосконалення.

Поставлена мета зумовлює необхідність вирішення наступних **завдань**:

- вивчити теоретичні аспекти оцінювання якості депозитного портфеля банку;
- провести аналіз динаміки та структури депозитного портфеля банку;
- здійснити оцінку якості депозитного портфеля банку;
- здійснити обґрунтування факторів впливу на якість депозитного портфеля банку;
- обґрунтувати напрями вдосконалення якості депозитного портфеля банку.

Об'єктом дослідження є процес оцінювання якості депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк».

Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти удосконалення оцінювання якості депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк».

Методи дослідження. В процесі дослідження використано методи порівняння (використано при дослідженні сутності депозитного портфеля, механізму управління ним), аналізу та синтезу (при дослідженні особливостей

діяльності та управління депозитним портфелем АТ «Ощадбанк»), дедукції та індукції (при визначенні напрямів удосконалення системи управління депозитним портфелем), наукової абстракції та узагальнення (при формулюванні висновків).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі і нормативні акти України з питань державного регулювання банківської діяльності та формування депозитного портфеля банків, а також офіційні статистичні матеріали і дані, зібрані під час спеціально проведених досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що автором запропоновано напрями вдосконалення якості депозитного портфеля банку на основі впровадження CRM-системи управління депозитними операціями.

Практичне значення одержаних результатів. Основні висновки та практичні рекомендації випускної кваліфікаційної роботи можуть бути застосовані в практиці діяльності банківських установ з оцінювання якості депозитного портфеля банку.

Особистий внесок магістра. Випускна кваліфікаційна робота є самостійним завершеним дослідженням автора.

Публікації. Окремі результати дослідження знайшли відображення в науковій статті: Коваль А. В. Оцінювання якості депозитного портфеля банку та шляхи його удосконалення//Управління діяльністю фінансових установ: зміни стереотипів: зб. наук. ст. студ. заоч. форми навчання / відп. ред. Н.П. Шульга. – Київ.: Київ. нац. торг. - екон. ун-т, 2019. – Ч.1. – 308 с. (С.96-100).

Структура та обсяг випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 52 сторінки друкованого тексту. В роботі представлено 24 таблиці та 10 рисунків. Список використаних джерел нараховує 53 найменування. До роботи додаються 6 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ

Стабільність функціонування банківської установи залежить від формування науково обґрунтованої стратегії банку, у т. ч. планування депозитної діяльності. Це пояснюється, головним чином, тим, що основу ресурсної бази банку становлять залучені кошти у процесі здійснення депозитної діяльності, а складові ресурсної бази банку становлять його депозитний портфель [15, с.54].

Депозитний портфель банку – є однією із найважливіших складових ресурсної бази банку, за допомогою якої він має змогу проводити інші види діяльності. Практично основна частина ресурсної бази банку формується за допомогою залучення коштів клієнтів на депозитні рахунки, яка беззаперечно залежить саме від ефективно спланованої депозитної політики банку [5, с.33].

Депозитні ресурси - це залучені банком на договірній основі на певний строк чи без зазначення такого строку грошові капітали юридичних та фізичних осіб, які підлягають виплаті вкладнику, як правило, з виплатою процентів, що забезпечують банк необхідними ресурсами для здійснення активних операцій і виконання нормативних правил, згідно із законодавством [21, с.274].

Багато науковців у своїх працях досліджували питання ефективної діяльності банків у сфері формування та оцінювання депозитного портфеля. Наприклад, Ж. В. Грабар, та І. В. Малясова займалися дослідженням таких проблем, як залучення ресурсів, розробка та структуризація депозитного портфеля [18]. В. Ю. Ілляш, Н. В. Чаленко вивчали основи оцінювання депозитних ризиків комерційного банку [32]. А. А. Синяк приділяв увагу вивченню сучасних методів і підходів до формування та оцінювання якості депозитного портфеля комерційного банку [51]. Н. М. І. Ткаченко, Н. В. Євдокимова у своїх працях досліджували формування клієнтом банку депозитного портфелю на основі динамічного програмування [53]. Ю. П.

Макаренко, Т. О. Сагач досліджували проблеми формування депозитного портфеля банків в умовах нестабільності депозитної бази та шляхи їх вирішення [37]. С. Я. Єлецьких, К. Г. Петрищева у своїх наукових роботах займались мінімізацією ризиків депозитного портфеля юридичних осіб на основі застосування коефіцієнтного аналізу показників фінансової звітності банку [27]. Водночас, важливі аспекти проблеми оцінювання якості депозитного портфелю комерційного банку в сучасних інтегрованих постіндустріальних та інформаційних умовах господарювання потребують детального теоретико-прикладного обґрунтування.

Визначення «депозитного портфелю банку» у різних джерелах трактується в кожного по своєму, але суть завжди залишається однією (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1

Наукові дефініції поняття «депозитний портфель банку»*

Автор	Визначення
Матлага Л.О. [38, с.280]	Депозитний портфель – це сукупність коштів на депозитних рахунках клієнтів (фізичних та юридичних осіб), залучених банком на договірній основі
Ткаченко М.І. [53, с.116]	Депозитний портфель – кошти або цінні папери, що розміщені в банківській установі для зберігання і які повинні бути повернені після закінчення певного терміну
Жовтанецька Я.В. [30, с.90]	Під депозитним портфелем слід розуміти сукупність коштів на депозитних рахунках клієнтів, акумульованих банком на договірній основі.
Єлецьких С.Я. [26, с.152]	Депозитний портфель – це сукупність коштів, що надаються фізичним чи юридичним особам в управління резиденту, визначеному фінансовою організацією згідно із чинним законодавством України, або нерезиденту на чітко встановлений строк та під процент і оформлюються відповідною угодою
Грабар Ж.В. [18, с.103]	Депозитний портфель – сума грошових коштів клієнтів, що передані ними у розпорядження банку, незалежно від строку й особливостей юридичного оформлення такої передачі.
Данилишин В.І. [21, с.274]	Депозитний портфель – це сукупність грошових коштів фізичних і юридичних осіб, що вносяться в банк на депозитний рахунок чи на конкретний строк, чи на вимогу.

*Примітка: складено автором на основі джерел [38; 53; 30; 26; 18; 21]

За результатами проведеного дослідження можна узагальнити, що під депозитним портфелем банку слід вважати сукупність грошових коштів фізичних і юридичних осіб, що залучаються банком на договірній основі та

розміщуються на відповідних депозитних рахунках.

Суб'єктами операцій з формування депозитного портфеля є комерційні банки, що виступають як позичальники, і власники коштів, котрі виступають кредиторами. Об'єктами операцій з формування депозитного портфеля є кошти, що передані комерційному банку на умовах, визначених двосторонньою угодою [21, с.274].

Механізм управління депозитним портфелем банку – це обґрунтована та гнучка система стратегічних і тактичних управлінських рішень та відповідних їм заходів щодо визначення складу та технології залучення банком депозитних ресурсів за умови забезпечення високого рівня його конкурентоспроможності, прибутковості та ліквідності [23, с.140].

Ефективність управління та функціонування банківської установи значною мірою залежить від реалізації завдань управління депозитним портфелем банку, а саме [34, с.40]:

- максимізація прибутку (депозитні операції здійснюються таким чином, щоб сприяти отриманню банківського прибутку або створювати умови для отримання прибутку в майбутньому);
- забезпечення стійкості ресурсної бази та рівня ліквідності (особлива увага в процесі організації депозитних операцій приділяється строковим депозитам, які найбільше підтримують ліквідність балансу банку);
- мінімізація ризиків (врахування у своїй діяльності можливості реалізації економічних та політичних ризиків);
- гнучкість асортиментної та цільової політики й пристосування окремих параметрів збуту до вимог клієнтів (у процесі організації забезпечується різноманітність суб'єктів депозитних операцій та поєднання різних депозитів).

З урахуванням визначеної проблематики депозитну політику банку слід розглядати як комплекс заходів з формування та оцінювання депозитного портфеля, а також різноманітні форми та методи щодо реалізації конкурентних позицій на ринку депозитних послуг з метою забезпечення необхідних обсягів депозитних ресурсів. Формування депозитного портфеля – безперервний

циклічний процес, що складається з відповідних етапів (рис. 1.1).

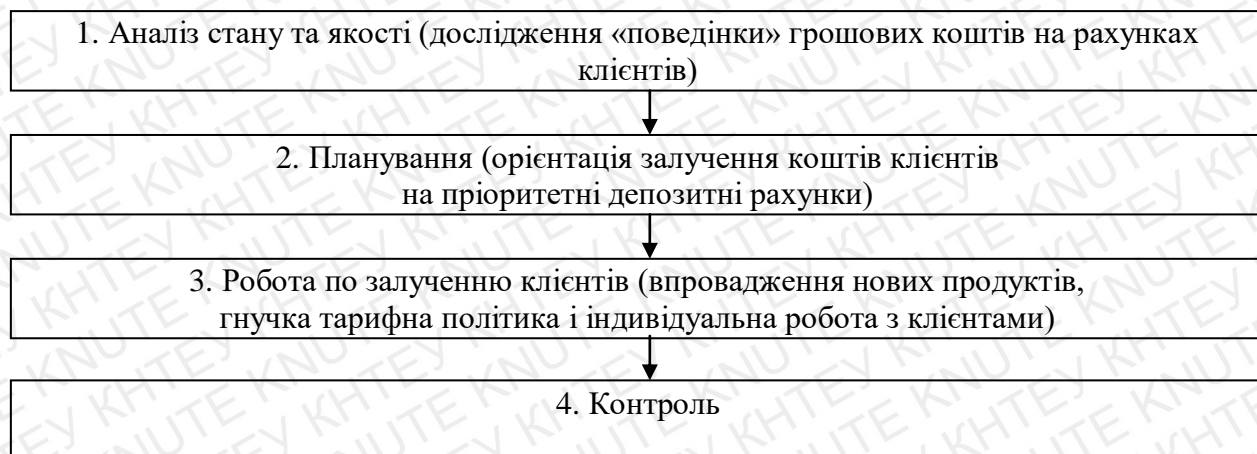

Рис. 1.1. Місце аналізу в структурі процесу формування депозитного портфеля банку*

*Примітка: складено автором на основі джерела [37, с.16]

За даними рис. 1.1. видно, що вихідним етапом зазначеного процесу вважається фаза аналізу і оцінювання існуючого стану та якості формування депозитного портфеля банку. Від ефективності оцінювання депозитного портфеля залежать найважливіші показники діяльності банківської установи - рентабельність та ліквідність, що безпосередньо впливає на стабільність банку та його спроможність до проведення активних операцій.

Так, значна частка депозитів до запитання, переваження короткострокових депозитів над довгостроковими негативно впливають на стійкість ресурсної бази. Перевагу короткострокових вкладів у загальній сукупності депозитних вкладень можна охарактеризувати як негативний факт, оскільки ці ресурси не дозволяють банку в повному обсязі реалізувати власну кредитно-інвестиційну функцію, не збільшуючи при цьому ризик втрати ліквідності. В свою чергу, короткострокові ресурси дешевші в порівнянні з довгостроковими вкладами, що позитивно позначається на нижній межі процентної маржі. Отже, завдання оцінювання депозитного портфеля полягає у необхідності забезпечити переважання стабільних, але одночасно недорогих ресурсів [50, с.122].

До переліку основних завдань оцінювання якості депозитного портфеля банківських установ у сучасному бізнес-середовищі необхідно віднести ті, що представлено на рис. 1.2.

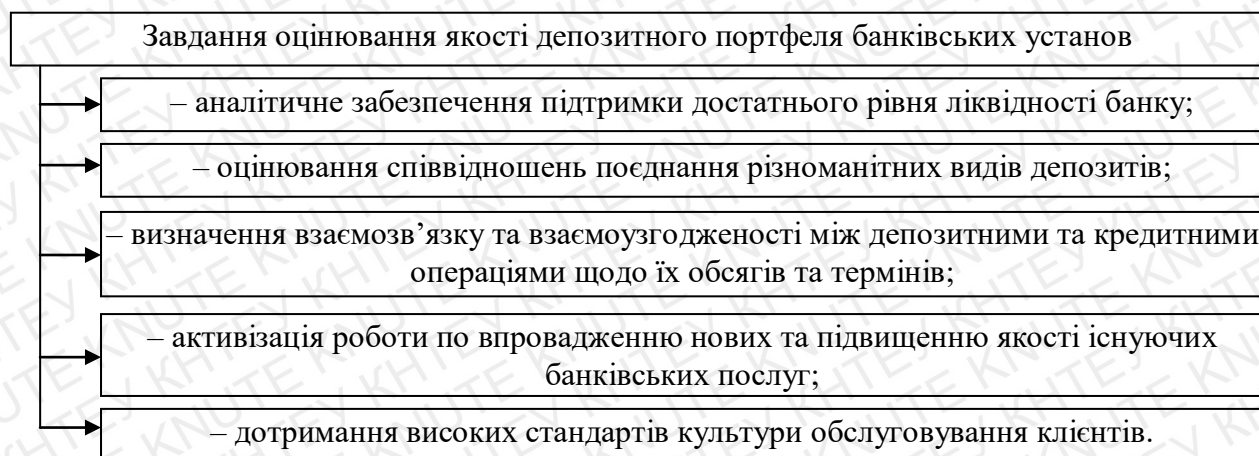

Рис. 1.2. Завдання оцінювання якості депозитного портфеля банківських установ*

*Примітка: складено автором на основі джерела [50, с.122]

Від успішної реалізації завдань оцінювання якості депозитного портфеля, що виявляється у формуванні стійкого депозитного портфелю, залежать реалізація кредитно-інвестиційної функції банківської системи.

В свою чергу, на структуру депозитного портфелю банку, сформованого за результатами проведеного аналізу та оцінювання будуть впливати такі фактори [48, с.230]:

- зовнішні (стан економіки, в т. ч. стан фінансового ринку, політика НБУ та уряду, рівень інфляції, ризики, рівень дохідності населення, стан соціального середовища, попит на банківські послуги);

- внутрішні (стабільність депозитів, спектр банківських послуг, цінова політика, клієнтська база, обсяг витрат банку на залучення грошових коштів).

Отже, основними факторами впливу на структуру залучених коштів є, в першу чергу, загальний стан економіки країни та стан банківського сектору. Так, в умовах нестабільного розвитку економіки банківська система повинна залишатись стійкою до системних ризиків, що можуть бути викликані

інфляцією, падінням ВВП та, відповідно, дохідності суб'єктів господарювання.

Оцінку депозитного портфелю комерційного банку пропонується здійснювати за декількома етапами, послідовність яких представлена на рис. 1.3.

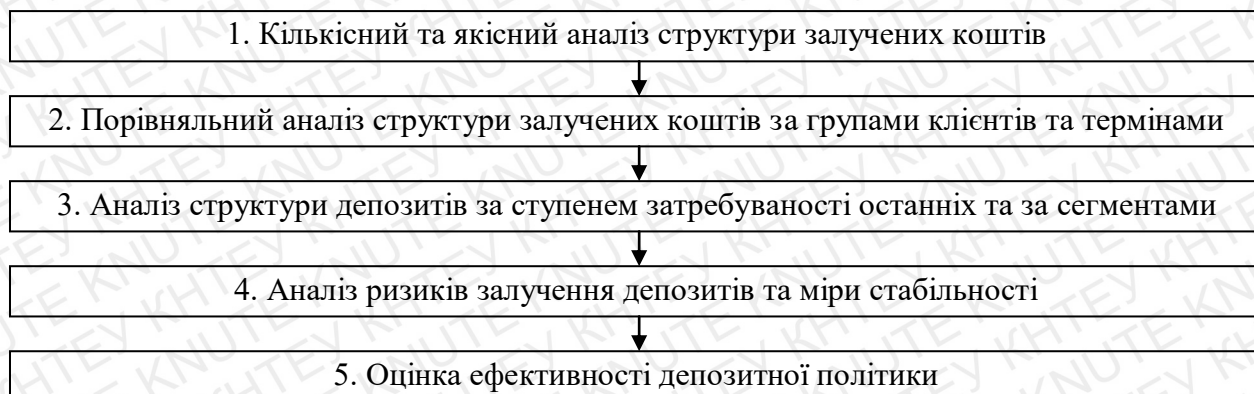

Рис. 1.3. Послідовність етапів процесу оцінювання стану та якості депозитного портфелю комерційного банку*

*Примітка: складено автором на основі джерела [50, с.123]

На початковому етапі здійснюють кількісний та якісний аналіз структури залучених коштів, який полягає у визначенні динаміки та питомої ваги кожної підгрупи або декількох підгруп в загальній сумі залучених коштів. Далі проводять порівняльний аналіз структури залучених коштів за групами клієнтів та термінами.

Отже, на цьому етапі доцільним є проведення аналізу динаміки обсягу депозитів та кредитів. При цьому депозитну політику можна характеризувати як ефективну у разі виконання наступної умови [44, с.262]:

$$\text{Обсяг кредитів (Кр)} \geq \text{Обсягу депозитів} \quad (1.1)$$

З одного боку, перевищення обсягу притоку коштів на депозити над обсягами кредитування свідчить про підвищення довіри до банку як фізичних, так і юридичних осіб. Проте з іншого боку, це свідчить про наявність «неробочих ресурсів», унаслідок чого, банк не отримує достатньо прибутку для покриття зобов'язань по депозитам, що впливає на фінансову стійкість банку.

Ефективне функціонування та розвиток будь-якого банку багато в чому

визначається оптимальністю співвідношення між величиною депозитних і кредитних відсотків. Дохід банку визначається спредом між кредитними й депозитними ставками, а також кількістю, щодо позичених та залучених коштів. Відповідно коли банк встановить більш менші процентні ставки за кредитами, він може отримати більший прибуток, за рахунок збільшення кількості клієнтів. Виходячи з цього, доцільно проводити постійний аналіз динаміки та співвідношення процентних ставок за кредитними та депозитними продуктами. З вище зазначеного випливає наступна умова ефективності депозитної діяльності банку [44, с.263]:

$$(\% \text{ ставка Кр} - \% \text{ ставка Д}) \rightarrow \max \quad (1.2)$$

Наступним кроком буде аналіз структури депозитів за ступенем затребуваності останніх та за строками. Суттєвий вплив на ліквідність банку має оптимальне співвідношення активів та пасивів за строками і сумами. Існує так зване «золоте банківське правило», яке свідчить що величина і терміни фінансових вимог банку повинні відповідати розмірам і термінам його зобов'язань. У банківській діяльності повний збіг параметрів коштів, що акумулюються, та вимог зустрічається украй рідко. Баланс банку відображає наявність коштів, які є в його розпорядженні і вимоги на поточну дату, і в цей конкретний момент кількісно вони повинні співпадати один з одним. Проте для того, щоб така відповідність підтримувалася і в майбутньому, необхідно постійно поповнювати кошти, які вибувають, підтримуючи їх на необхідному рівні. Дотримання «золотого банківського правила» забезпечується шляхом підтримання динамічної рівноваги активів і пасивів із постійним заміщенням коштів, які вибувають зі складу ресурсів, новими [32, с.43].

Таким чином, під час оцінки ефективності депозитної діяльності банку, важливим є й III етап, що передбачає аналіз співвідношення обсягів кредитів та депозитів за сегментами, строками. На цьому кроці проводять аналіз ризиків залучення депозитів та міри стабільності. Визначаються коефіцієнт структури депозитних коштів, коефіцієнт терміновості структури депозитів та частка строкових депозитів в загальній сумі пасивів. Оцінюється вплив факторів на

динаміку депозитного портфелю. Розраховується коефіцієнт ефективності депозитної політики та інші показники.

Важливий етап аналізу передбачає розрахунок ряду коефіцієнтів, використання яких дає можливість провести всебічний аналіз депозитної діяльності банку (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Показники ефективності формування депозитного портфелю банку*

Показник	Методика розрахунку
Критерій максимізації прибутковості активів, %	$A_1 = \frac{\Pi - B}{A}$
Коефіцієнт миттєвої ліквідності, %	$L_1 = \frac{LA}{OB}$
Генеральний коефіцієнт надійності, %	$D_1 = \frac{K}{A_p}$
Рівень надійності капіталу в пасивах банку, %	$D_2 = \frac{K}{OK} \times 100\%$
Частка власного капіталу, сформована за рахунок прибутку, %	$D_3 = \frac{K - YF}{K}$
Ефективність використання банком залучених ресурсів, %	$P_1 = \frac{P_r}{OK}$
Ефективність операцій банку, %	$P_2 = \frac{P_r}{A_d}$
Ефективність використання власного капіталу, %	$P_3 = \frac{P_r}{K}$
Коефіцієнт співвідношення кредитів і депозитів, %	$P_4 = \frac{P_r}{A}$
Коефіцієнт використання депозитів, %	$L_A = \frac{LA}{OK}$
Коефіцієнт ефективності депозитної політики, %	$K_{ЕДП} = \frac{(\Pi_o - \Pi_g) + (K_o - K_g) - D_k - P_a}{(\Pi_g - K_g - A_{np})} \times 100\%$

Умовні позначення:

LA – ліквідні активи; OB – зобов'язання до запитання; K – власний капітал банку; Ap – працюючі активи; OK – сукупні зобов'язання; YF – статутний капітал; Pr – прибуток; A – сумарні активи; Po, Pв – проценти отримані, проценти виплачені; Kд, Kв – комісійні доходи, комісійні витрати; Dк – дивіденди нараховані; Pa – нараховані резерви по активних операціях; Пб – пасиви банку; Кб – капітал банку; Anp – неробочі активи.

*Примітка: складено автором на основі джерела [30, с.90]

Для аналізу достатності депозитних коштів банку доцільним вважаємо оцінювання інтенсивності змін у часі виданих кредитів та залучених депозитів

на основі порівняльного аналізу рядів динаміки. Показники інтенсивності змін одного показника порівняно з іншими за однакові проміжки часу називається коефіцієнтом випередження. Цей показник розраховується базисним методом на основі абсолютних приростів, виходячи з двох динамічних рядів, які сформовано за однакові періоди часу [30, с.91].

Коефіцієнт випередження розраховується за формулою:

$$k_v = \Delta k' / \Delta k'' \quad (1.3)$$

де k_v – коефіцієнт випередження;

k' – базисний абсолютний приріст депозитів;

k'' – базисний абсолютний приріст кредитів.

Для розрахунку коефіцієнту використовуються показники динаміки депозитів банку, які залучено на рахунки клієнтів, та кредитів, які видавались суб'єктам господарювання протягом визначеного періоду. Якщо, наприклад, коефіцієнт випередження за аналізований період виявляється меншим за 0,1, то це свідчить про те, що обсяги кредитної діяльності банку випереджали динаміку залучення депозитних ресурсів. На основі такого аналізу можна робити висновки щодо наявності або відсутності браку у довгострокових депозитних коштах, які є основою для інвестиційної діяльності у реальний сектор економіки [39, с.166].

Можна зробити висновок, що запропонована система критеріїв та показників оцінки якості та ефективності формування депозитного портфеля банку дозволяє зробити всебічний аналіз формування та реалізації депозитної політики; оцінити слабкі й сильні сторони; визначити головні фактори впливу та нейтралізувати їх за допомогою сучасних заходів щодо покращення цінової політики, удосконалення асортименту депозитних продуктів, підвищення якості обслуговування. Обов'язковим при цьому є застосування досвіду успішних вітчизняних та зарубіжних банків.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ НА ПРИКЛАДІ АТ «ОЩАДБАНК»

2.1. Аналіз динаміки та структури депозитного портфеля АТ «Ощадбанк»

АТ «Ощадбанк» (повна назва: Публічне акціонерне товариство «Державний ощадний банк України») - український банк, другий за розмірами активів та найбільший за кількістю відділень серед усіх банків України. Перебуває у державній власності. Національна мережа банківського обслуговування АТ «Ощадбанк» включає в себе близько 3200 відділень, майже 3000 банкоматів та 2800 платіжних терміналів. До процесингу банку підключено понад 35 тис. торговельних POS-терміналів. Ощадбанком емітовано понад 10 млн. платіжних карток. Банку належить інтернет-банкінг та платіжна система «Ощад 24/7» [41].

За даними британського журналу «The Banker», у 2018 році АТ «Ощадбанк» посідав десяту позицію в рейтингу найбільших банків Центральної та Східної Європи та 367-у в рейтингу топ-1000 світових банків. Головний офіс АТ «Ощадбанк» розташований у Києві.

За класифікацією НБУ, АТ «Ощадбанк» є одним з трьох системно важливих банків в Україні у 2018 році. Також він є одним з трьох державних банків в Україні на які поширюється законодавчо затверджена державна гарантія повернення 100% вкладів фізичних осіб згідно із Законом України «Про банки та банківську діяльність» стаття 57: Вклади фізичних осіб Державного ощадного банку України гарантуються державою [45].

Протягом політичної і економічної кризи 2014-2015 років Ощадбанк зазнав найбільших за свою історію збитків. У 2014 році вони сягнули 8,5 мільярдів гривень, а в 2015 збільшилися до 12,2 мільярдів. У 2015-2016 роках Ощадбанк провів ребрендинг та зміну маркетингової стратегії. Довгий час Ощадбанк був єдиним банком в Україні на який поширювалася державна гарантія повернення

100% вкладів фізичних осіб. У 2016 вона була поширена також на Укрексімбанк та ПриватБанк [41].

Місія АТ «Ощадбанк»: забезпечення населення надійним фінансовим інструментом тривалого та гарантованого заощадження, а також підтримка економічного розвитку держави шляхом надання сучасних банківських послуг.

Стратегічна мета АТ «Ощадбанк»: стратегічна мета розвитку Ощадбанку на період 2016–2020 рр. - впровадження сучасних банківських технологій та продуктів, підвищення операційної ефективності та забезпечення зваженого і стійкого зростання у довгостроковій перспективі [41].

Формування залучених банківських ресурсів через проведення депозитних операцій є однією з найважливіших основ організації діяльності АТ «Ощадбанк». Це пояснюється тим, що залученим ресурсам належить основна роль у покритті потреб банку в коштах для здійснення активних операцій. Можливості державного банку АТ «Ощадбанк» у залученні коштів регулюються Національним банком України [41].

В процесі дослідження депозитного портфеля банку, передусім, необхідно дослідити динаміку та частку депозитів у структурі зобов'язань банківської установи АТ «Ощадбанк».

Динаміка та структура зобов'язань АТ «Ощадбанк» представлена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Динаміка та структура зобов'язань АТ «Ощадбанк» станом на
31.12.2016-31.12.2018рр.***

Показник	2016 р.		2017 р.		2018 р.		2018р. до 2016р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	+/- тис.грн.	%
Кошти банків	4639317	2,38	6435248	3,18	54074	0,03	-4585243	-98,83
Кошти клієнтів	145586109	74,71	150151155	74,11	154016447	77,31	8430338	5,79
Боргові цінні папери, емітовані банком	33417444	17,15	34546811	17,05	34496694	17,32	1079250	3,23

Закінчення таблиці 2.1

Інші залучені кошти	7039869	3,61	7299686	3,60	6618734	3,32	-421135	-5,98
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	374062	0,19	533568	0,26	130136	0,07	-243926	-65,21
Інші зобов'язання	1016169	0,52	730928	0,36	1028665	0,52	12496	1,23
Субординований борг	2807088	1,44	2903463	1,43	2879790	1,45	72702	2,59
Усього	194880058	100,00	202600859	100,00	199224540	100,00	4344482	2,23

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк» [дод. А; Б; В]

Результати аналізу засвідчили, що у 2018 році загальна вартість зобов'язань АТ «Ощадбанк» зросла на 4344482 тис.грн., або на 2,23 % та склала 199224540 тис.грн. При цьому, найбільшу частку в зобов'язаннях займають кошти, а саме 77,31 % у 2018 році. Так, у 2018 році загальна вартість зобов'язань по депозитах становила 154016447 тис.грн., що на 8430338 тис.грн. більше в порівнянні із 2016 роком.

Динаміка зміни загальних зобов'язань та зобов'язань за депозитами АТ «Ощадбанк» представлена на рис. 2.1.

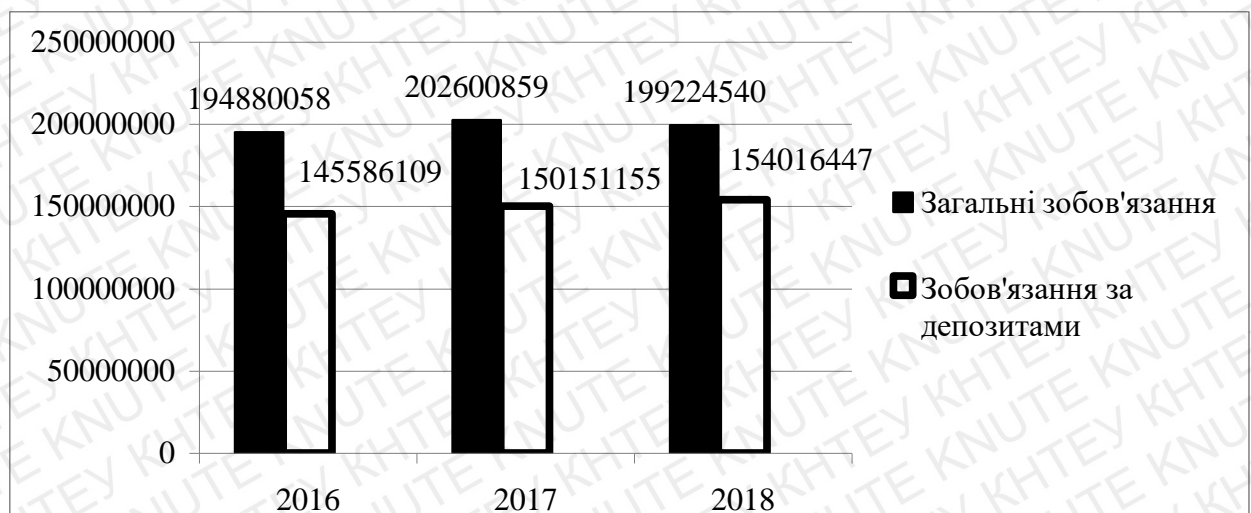

Рис. 2.1. Динаміка загальних зобов'язань та зобов'язань за депозитами АТ «Ощадбанк» станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр., тис.грн.*

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк» [дод.А; Б; В]

Результат проведеного аналізу показав, що на протязі 2016-2018 рр. АТ «Ощадбанк» відрізняється, як досить стабільною базою зобов'язань так і депозитів. Відбулося зростання зобов'язань на 2,23 %, а зобов'язань за коштами клієнтів (депозитами) на 5,79 %.

Проведемо аналіз питомої ваги зобов'язань за депозитами в структурі формування загальних зобов'язань АТ «Ощадбанк» (рис. 2.2).

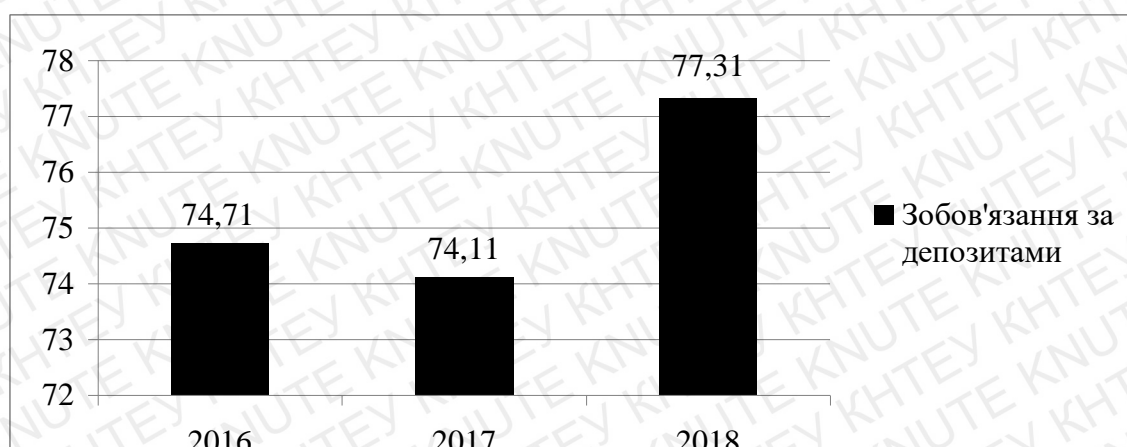

Рис 2.2. Структурні зрушення зобов'язань за депозитами у формуванні загальних зобов'язань АТ «Ощадбанк» станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр., %*

*Примітка: розраховано та побудовано автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк» [дод.А; Б; В]

Результати проведеного аналізу свідчать, що в структурі формування загальних зобов'язань АТ «Ощадбанк» 77,31 % займають зобов'язання за депозитами. Отже, депозитний портфель банку є основою для фінансування господарської діяльності АТ «Ощадбанк», що підвищує важливість розробки дієвого механізму акумулювання депозитних ресурсів та їх розміщення в активах.

Необхідність аналізу депозитного портфелю викликана тим, що ці ресурси – найбільше використовуються банком для проведення своїх активних операцій. Метою аналізу депозитного портфелю є визначення його динаміки, структури, визначення співвідношення коштів юридичних і фізичних осіб.

Динаміка обсягів депозитного портфелю АТ «Ощадбанк» в розрізі юридичних та фізичних осіб представлена у табл. 2.2.

Динаміка обсягів депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі юридичних та фізичних осіб станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр..*

Показники	Роки			2018 р. до 2016 р.	
	2016 р. тис. грн..	2017 р. тис. грн..	2018 р. тис. грн..	+, – тис. грн..	%
Кошти суб'єктів господарювання	51158959	57913300	69230393	18071434	35,32
Кошти фізичних осіб	94427150	92237855	84786054	-9641096	-10,21
Усього	145586109	150151155	154016447	8430338	5,79

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк» [дод. А; Б; В]

Упродовж 2016-2018 років депозитний портфель АТ «Ощадбанк» вирізнявся стійкою тенденцією до зростання з 145586109 тис.грн у 2016 році до 154016447 тис.грн. у 2018 році. Необхідно звернути увагу на те, що визначальним фактором зазначених змін є зростання коштів фізичних осіб у 2018 році на 18071434 тис.грн., або на 35,32 % в порівнянні з 2016 роком, до 69230393 тис. грн. Відбулося скорочення коштів суб'єктів господарювання на 9641096 тис.грн., або на 10,21 %, що склало 84786054 тис.грн.

Структура формування депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі юридичних та фізичних осіб представлена на рис. 2.3.

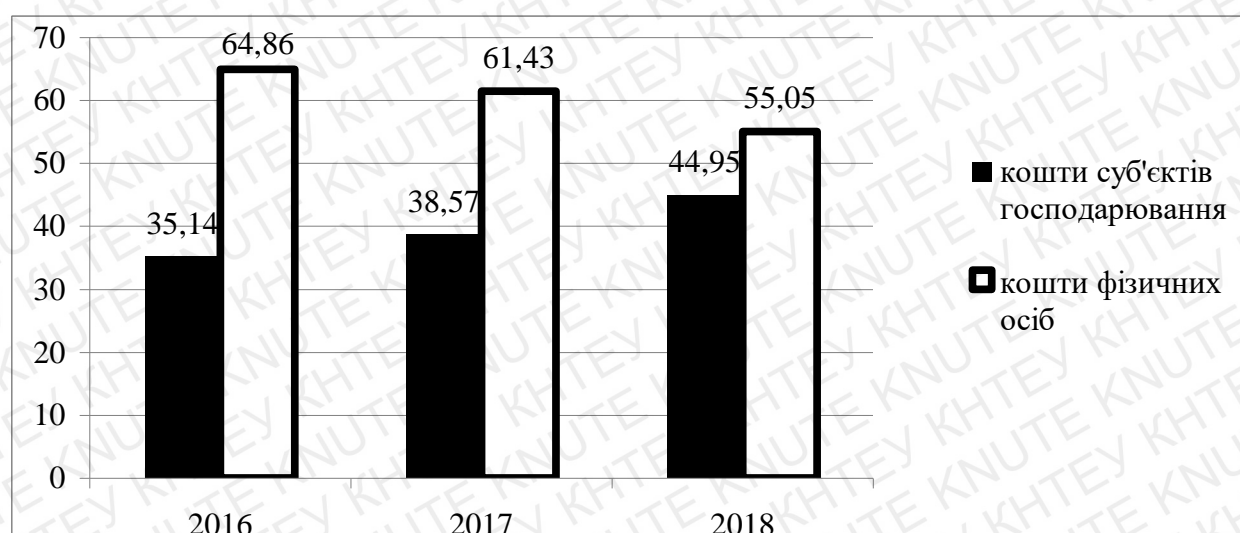

Рис. 2.3. Структура формування депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі юридичних та фізичних осіб станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр., %*

*Примітка: розраховано та побудовано автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк» [дод.А; Б; В]

Щодо структури депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» за 2016-2018 роки, необхідно відзначити зменшення частки депозитів фізичних осіб з 64,86 % до 55,05 % (на 9,8 %) з відповідним зростанням депозитів юридичних осіб з 35,14 % до 44,95 %.

Динаміка обсягів депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі валют представлена у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Динаміка обсягів депозитного портфеля АТ «Ощадбанк»
в розрізі валют станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр..***

Показники	Роки			2018 р. до 2016 р.	
	2016 р. тис. грн..	2017 р. тис. грн..	2018 р. тис. грн..	+, - тис. грн..	%
Кошти у національній валюті	49149870	45856163	44849589	-4300281	-8,75
Кошти в доларах	41229986	46892206	51995953	10765966	26,11
Кошти у Євро	26001679	28588780	38119071	12117392	46,60
Кошти у інших іноземних валютах	29204573	28814007	19051834	-10152739	-34,76
Усього	145586109	150151155	154016447	8430338	5,79

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк»

Аналізуючи депозитний портфель АТ «Ощадбанк» за 2016-2018 роки у розрізі валют, можна зробити наступні висновки, а саме, що у 2018 році загальна сума коштів у національній валюті скоротилась на 4300281 тис.грн., або на 8,75 %, що склало 44849589 тис.грн. В динаміці відбулося найбільше зростання обсягів депозитів у євро на 46,6 % та у доларах на 26,22 %. Водночас, найбільше скоротились обсягів вкладень за депозитами у інших видах валют, а саме на 10152739 тис.грн., або на 34,76 %, що склало 19051834 тис.грн.

Структура формування депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі валют представлена на рис. 2.4.

Щодо структури депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі валют за 2016-2018 роки, необхідно відзначити зменшення частки депозитів у національній валюті з 33,76 % до 29,12 % (на 4,84 пункти) з відповідним зростанням депозитів у іноземній валюті з 66,24 % до 70,88 %.

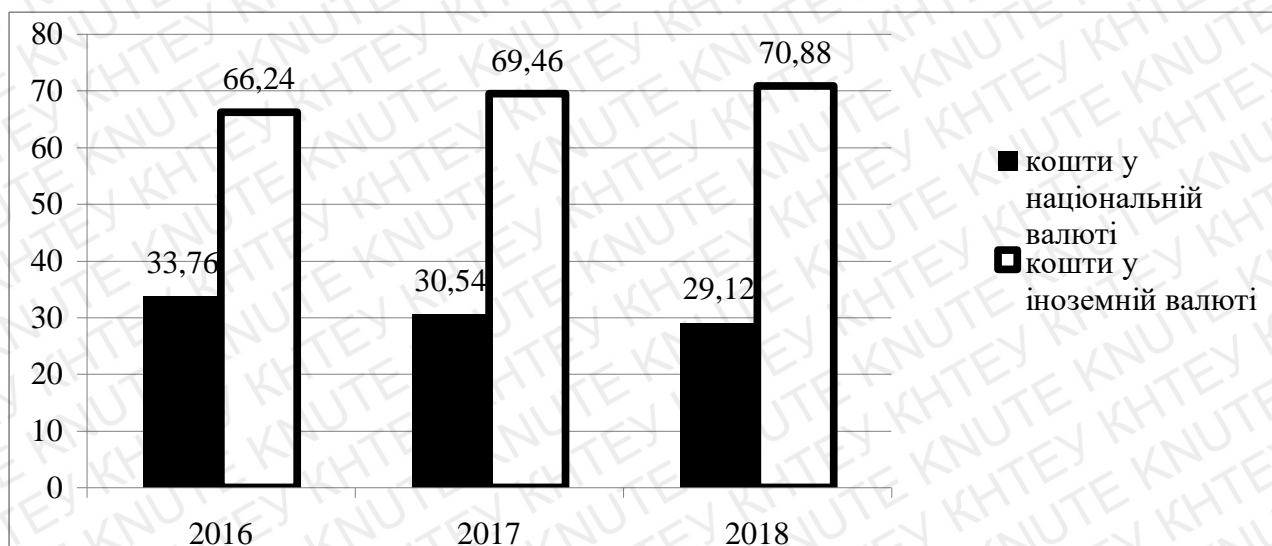

Рис. 2.4. Структура формування депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі валют станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр., %*

*Примітка: розраховано та побудовано автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк»

Ключовими параметрами оцінки депозитного портфеля банківської установи АТ «Ощадбанк» є види залучених коштів, джерела їх походження та стабільність. Для більш точної характеристики депозитного портфелю необхідно визначити стабільну частину депозитів, яка може бути використана для цілей кредитування без ризику ліквідності [30, с.91].

Стабільна частина депозитів включає строкові депозити і частину депозитів до запитання. Строкові депозити, термін погашення яких є відомим, є найбільш стійким ресурсом та найбільш легко піддається плануванню. Саме такий вид депозитів повинен складати основу депозитної бази для розвитку активних операцій банку. Однак строкові вклади є відносно дорогим видом депозитів, що змушує банки залучати менш дорогі, але більш ризиковані депозити до запитання та кошти на поточних рахунках [40, с.3].

Динаміка обсягів депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі строковості вкладів представлена у табл. 2.4.

Оцінюючи кошти клієнтів АТ «Ощадбанк» у розрізі строковості, відзначаємо, що у 2018 році кошти на поточних рахунках клієнтів збільшились на 5313941 тис. грн., або на 8,46 %, що є досить вагомим. попереднім роком.

**Динаміка обсягів депозитного портфеля АТ «Ощадбанк»
в розрізі строковості вкладів станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр.***

Показники	Роки			2018 р. до 2016 р.	
	2016 р. тис. грн..	2017 р. тис. грн..	2018 р. тис. грн..	+ , – тис. грн..	%
На вимогу	62776730	62537956	68090671	5313941	8,46
Строком до 1 року	48218119	52027375	55245700	7027580	14,57
Строком від 1 року до 2 років	22769667	21366509	19621695	-3147972	-13,83
Строком більше 2 років	11821592	14219314	11058381	-763211	-6,46
Усього	145586109	150151155	154016447	8430338	5,79

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк»

Строкові кошти клієнтів до 1 року протягом досліджуваного періоду також помітно зросли, а саме на 7027580 тис.грн., або на 14,57 %, що склало 55245700 тис.грн. Значний приріст таких строкових вкладів знижує дохідність операцій банку, проте збільшує ліквідність його балансу. Зростання залишків коштів на рахунках до запитання є свідченням протилежної тенденції. Також, відбулося скорочення вкладів строком від 1 до 2 років на 3147972 тис.грн., або на 13,83 % та строком більше 2 років на 763211 тис.грн., або на 6,46 %.

Структура формування депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі строковості вкладів представлена на рис. 2.5.

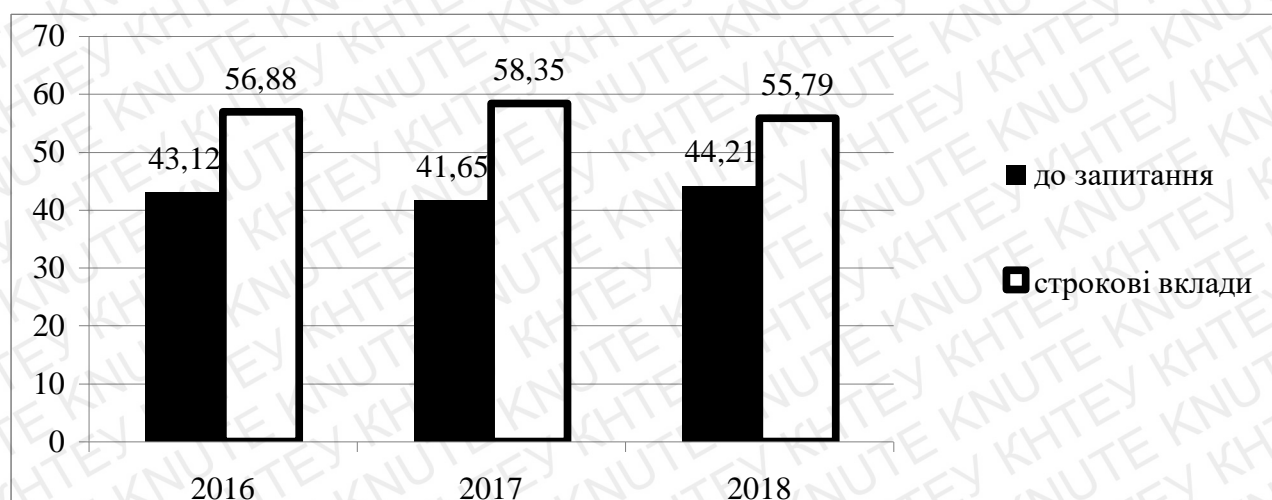

Рис. 2.5. Структура формування депозитного портфеля ПАТ «Ощадбанк» в розрізі строковості вкладів станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр., %*

*Примітка: розраховано та побудовано автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк»

Щодо структури депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» в розрізі строковості вкладів за 2016-2018 роки, необхідно відзначити зменшення частки строкових депозитів з 56,88 % до 55,79 % (на 1,09 пункти) з відповідним зростанням депозитів до запитання з 43,12 % до 44,21 %.

Можна зробити висновок, що депозитна політика банківської установи АТ «Ощадбанк» орієнтована на короткостроковий період, через що використання залучених коштів для здійснення довгострокового кредитування реального сектору економіки неможливе або супроводжується значною кількістю ризиків. Оцінка результатів реалізації політики щодо формування депозитного портфелю АТ «Ощадбанк», як одного з визначальних у банківській системі України, показала, що депозитна база є стабільною та оптимальною, проте, перспективним є подальше нарощення частки строкових коштів, що забезпечить збільшення ліквідності та розширить кредитно-інвестиційні можливості банківської установи.

2.2. Оцінка якості депозитного портфеля АТ «Ощадбанк»

Формування якісного та оптимально збалансованого депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» – безперервний циклічний процес. Саме від ефективності управління депозитним портфелем і залежать найважливіші показники діяльності банку, такі як: ліквідність та рентабельність, що впливають на стабільну роботу банківської установи та її спроможність проводити активні операції АТ «Ощадбанк» [49, с.283].

Завдяки ефективному управлінню та успішній реалізації завдань депозитної політики, що допомагає у формуванні стійкого та стабільного депозитного портфелю, від цього також і залежить ще й реалізація кредитної функції банківської установи АТ «Ощадбанк».

Одним з важливих показників якості залучених коштів (в тому числі акумульованих у депозитах) банківської установи слід вважати ліквідність майна. Ліквідність АТ «Ощадбанк» - це можливість і здатність банку

виконувати свої зобов'язання перед клієнтами і різними контрагентами в аналізованих періодах. Ліквідність балансу як ступінь покриття зобов'язань (залученого капіталу) активами (майном) [24, с.114].

В процесі дослідження залучених депозитних коштів необхідно здійснити оцінку якісних показників раціональності управління депозитним портфелем за індикаторами ліквідності АТ «Ощадбанк» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Аналіз якості залучених депозитних коштів за показниками ліквідності
АТ «Ощадбанк» станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр.***

Показники	Роки			2018 р. до 2016 р.	
	2016	2017	2018	+, -	%
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	0,28	0,19	0,14	-0,14	-49,50
Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку	1,08	1,15	1,09	0,01	1,14
Коефіцієнт ресурсної ліквідності зобов'язань	0,98	1,04	0,98	-0,01	-0,58
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів	0,65	0,58	0,51	-0,14	-21,21
Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань	0,09	0,10	0,10	0,01	12,68

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк» [дод.А; Б; В]

Проведений аналіз дає можливість визначити раціональність формування активів за рахунок залучення позикових ресурсів (зобов'язань) банку АТ «Ощадбанк». Оскільки раніше було встановлено, що основу зобов'язань банку (77,31 % у 2018 році) складають саме кошти клієнтів (депозити), то можна стверджувати, що якість та величина депозитного портфелю чинить визначальний вплив на ліквідність АТ «Ощадбанк»

Так, коефіцієнт миттєвої ліквідності показує можливість банку погашати «живими» грошми з коррахунків і каси зобов'язання за всіма депозитами. Нормативне значення цього показника складає не менше 20 % [34, с.42]. У нашому випадку у всіх аналізованих періодах значення миттєвої ліквідності нижче за критичне, що характеризує неспроможність АТ «Ощадбанк» до негайного погашення зобов'язання за всіма депозитами. Водночас, у 2018 році

відбулося негативне зменшення значення показника на 0,14 пунктів, або на 49,50 % до рівня 0,14.

Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку характеризує максимальну можливість банку в погашенні зобов'язань всіма активами та має нормативне значення не менше 100 % (або 1,0) [34, с.41]. У 2016 році значення цього індикатора у АТ «Ощадбанк» склало 1,08. У 2018 році відбулися позитивні зрушення у погашенні зобов'язань всіма активами, оскільки значення показника загальної ліквідності збільшилось на 0,01 пунктів, або на 1,14 % і становило 1,09.

Показник ресурсної ліквідності зобов'язань характеризує забезпечення дохідними активами банку його загальних зобов'язань і сповіщає про часткове погашення зобов'язань банку поверненнями дохідних активів. Нормативне значення індикатора знаходиться в межах 70-80 % [21, с.274]. У АТ «Ощадбанк» у 2018 році відбулося зміцнення бази дохідних активів, що сприяло забезпеченню ресурсної ліквідності зобов'язань на рівні 0,98.

Важливим у оцінці якості залучених з депозитів коштів є коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів, що розкриває, наскільки видані кредити забезпечені всіма залученими депозитами (чи є незбалансована ліквідність) [8, с.18]. У 2018 році відбулося негативне зменшення даного співвідношення на рівні 0,51 (на 51 % видані кредити забезпечені всіма залученими депозитами), що на 0,14 пунктів, або на 21,21 % менше рівня 2016 року.

Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань розкриває здатність банку погашати зобов'язання високоліквідними активами та через продаж майна. У 2018 році спостерігається позитивна тенденція до зростання генеральної ліквідності зобов'язань на 0,01 пунктів, або на 12,68 %.

Від якості залучених у депозитах коштів та їх частки в структурі пасивів банку залежить фінансова стійкість банку АТ «Ощадбанк». Тому надзвичайно важливим вважаємо провести аналіз якості залучених депозитних коштів за показниками фінансової стійкості банку (табл. 2.6).

Аналіз якості залучених депозитних коштів за показниками фінансової стійкості АТ «Ощадбанк» станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр.*

Показники	Роки			2018 р. до 2016 р.	
	2016	2017	2018	+, –	%
Коефіцієнт надійності	0,08	0,15	0,09	0,01	15,22
Коефіцієнт «фінансового важеля»	12,37	6,48	10,73	-1,63	-13,21
Коефіцієнт рівня залучення депозитних ресурсів	0,69	0,64	0,71	0,02	2,32

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк» [дод.А; Б; В]

Проведений аналіз дає можливість зробити відповідні висновки. Так, коефіцієнт надійності відображає співвідношення власного капіталу до залучених коштів, тобто характеризує рівень залежності банку від залучених коштів (передусім, з депозитних джерел). Нормативне значення показника складає не менше 5 % (0,05). АТ «Ощадбанк» є надійним за цим індикатором, адже у 2018 році це співвідношення становить 9 %, що на 1 пункт, або на 15,22 % більше, ніж у 2016 році.

Коефіцієнт фінансового важеля характеризує співвідношення зобов'язань банку і капіталу, та розкриває здатність банку залучати кошти на фінансовому ринку. У 2016 році значення цього показника становило 12,37, а у 2018 році – 10,73, тобто відбулося його зменшення на 1,63 пункти, або на 13,21 %.

Показник рівня залучення депозитних ресурсів характеризує співвідношення залучених депозитів до загальних пасивів банку. Нормативне значення показника становить 70-75 % [5, с.376]. У АТ «Ощадбанк» у 2018 році таке співвідношення склало 71 %, що відображає прийнятний стан залучених депозитів у загальних пасивах банку.

Аналіз якості депозитного портфеля банку доцільно проводити на основі розрахунку показників оборотності депозитів, що можна представити у вигляді табл. 2.7.

**Аналіз оборотності депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» станом на
31.12.2016-31.12.2018 рр.***

Показники	Роки			2018 р. до 2016 р.	
	2016	2017	2018	+, -	%
Сукупні доходи банку	23645849	23232460	24267062	621213	2,63
Залишки депозитів на початок періоду, тис.грн.	94253706	145586109	150151155	55897449	59,31
Оборот з надходження депозитів, тис.грн.	142570012	57938506	8760531	-133809481	-93,86
Оборот з повернення депозитів, тис.грн.	91237609	53373460	4895239	-86342370	-94,63
Залишок депозитів на кінець періоду, тис.грн.	145586109	150151155	154016447	8430338	5,79
Середній залишок депозитних вкладів, тис.грн.	119919908	147868632	152083801	32163894	26,82
Коефіцієнт оборотності депозитів	0,20	0,16	0,16	-0,04	-19,08
Тривалість одного депозитного обороту, днів	1851	2323	2287	436	23,57
Коефіцієнт осідання депозитних вкладень	0,36	0,08	0,44	0,08	22,54

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк»

Досліджуваний період спостерігалось перевищення обороту з надходження над оборотом з повернення депозитів банку. Це забезпечило збільшення залишку депозитів на кінець досліджуваного періоду на 8430338 тис.грн., або на 5,79 %. Середній залишок депозитних вкладів у 2018 році становив 152083801 тис.грн., що на 32163894 тис.грн., або на 26,82 % більше рівня 2016 року.

Коефіцієнт оборотності депозитів відображає кількість оборотів, що здійснюють депозитні вкладення за певний період та розраховується шляхом ділення сукупних доходів банку на його середній залишок депозитних вкладів [5, с.384]. У 2018 році значення цього коефіцієнта становило 0,16 оборота, що менше, ніж у 2016 році на 0,04 пункти.

Тривалість одного депозитного обороту відбиває в динаміці стабільність вкладів, що дуже важливо для оцінювання вкладів як ресурсів короткострокового кредитування. Чим більший цей показник, тим стабільніша

ресурсна база. Тобто позитивною вважається тенденція уповільнення оборотності депозитних вкладів. Як показали розрахунки, банк характеризується збільшенням періоду оборотності депозитних коштів на 436 днів, або на 23,57 %, що слід вважати позитивною тенденцією. Це сприяє підвищенню ліквідності банку та вивільняє кредитні ресурси з обороту. Збільшення тривалості одного депозитного обороту свідчить про те, що збільшується середній термін збереження депозитних вкладень на рахунках банку. Збільшення тривалості депозитних вкладень дає змогу банкам вкладати ці ресурси в більш довгі кредити і сприяє підвищенню ліквідності банку.

Проаналізуємо ступінь нестабільності сформованого депозитного портфеля АТ «Ощадбанк», використовуючи табл. 2.8.

Таблиця 2.8

**Аналіз нестабільності сформованого депозитного портфеля
АТ «Ощадбанк» станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр.***

Показники	Роки			2018 р. до 2016 р.	
	2016	2017	2018	+, -	%
Кількість відкритих депозитних договорів за період, тис.од.	123465	114612	102441	-21024	-17,03
Загальна вартість надходжень депозитних вкладів, тис.грн.	142570012	57938506	8760531	-133809481	-93,86
Кількість достроково вилучених депозитів до закінчення дії терміну угоди:	-	-	-	-	-
- кількість рахунків (закритих договорів), тис.од.	6420	5501	5020	-1401	-21,82
- загальна сума, тис.грн.	5845370	1911971	315379	-5529991	-94,60
Коефіцієнт нестабільності:	-	-	-	-	-
- за кількістю депозитних угод, %	5,2	4,8	4,9	-0,30	-5,77
- за сумою, %	4,1	3,3	3,6	-0,50	-12,20

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк»

Дані табл. 2.8 свідчать про підвищення стабільності депозитів. Так, коефіцієнт нестабільності депозитів, розрахований виходячи із суми депозитних вкладень у 2016 періоді, становив 4,1 %, а у 2018 році - 3,6 %, тобто зменшився на 0,5 процентних пунктів. Аналогічні висновки можна зробити

стосовно коефіцієнта, розрахованого виходячи із кількості достроково закритих угод. У 2016 році він становив 5,2 %, а у 2018 році - 4,9 %. Незначне відхилення між цими двома коефіцієнтами свідчить про те, що більшою мірою достроково вилучалися невеликі депозити. Це суттєво не вплинуло на погіршення стабільності ресурсної бази банку.

Важливим етапом аналізу депозитного портфеля є визначення відносної вартості депозитів, тобто коефіцієнта витратності даного виду ресурсів. Цей показник показує, скільки банк витрачає коштів на кожну гривню залучених ресурсів у вигляді депозитів. Фактично його значення дорівнює середньозваженій процентній ставці за депозитами. Для оцінювання вигідності даного виду ресурсів його необхідно порівнювати із витратністю інших залучених коштів та дохідністю кредитних вкладень [1, с.34].

Аналіз відносної вартості депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» у 2016-2018 рр. представлено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

**Аналіз відносної вартості депозитного портфеля
АТ «Ощадбанк» станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр.***

Показники	Роки			2018 р. до 2016 р.	
	2016	2017	2018	+, -	%
Залишки депозитів на початок періоду, тис.грн.	94253706	145586109	150151155	55897449	59,31
Залишок депозитів на кінець періоду, тис.грн.	145586109	150151155	154016447	8430338	5,79
Середній залишок депозитних вкладів, тис.грн.	119919908	147868632	152083801	32163893	26,82
Сплачені відсотки за депозитами, тис.грн.	16808342	14228362	13896078	-2912264	-17,33
Витратність депозитного портеля	0,14	0,10	0,09	-0,05	-34,81

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк»

За даними табл. 2.9 видно, що витратність депозитів знизилась на 5 пунктів. Так, у 2016 році вона становила 14 %, а у 2018 році відбулося її зменшення на 0,05грн., або на 34,81, що склало 0,09.

Процентні витрати за депозитами залежать від двох факторів [5, с.165]:

- обсяг залучених депозитів;
- середня процентна ставка за депозитами (середня витратність депозитів).

Факторний аналіз зміни процентних витрат банку за депозитами строковими проводиться за такою факторною моделлю [15, с.55]:

$$W=Q \times B \quad (2.1),$$

де W - процентні витрати;

Q - обсяг залучених депозитів;

B - відносна вартість депозитів.

Проведемо аналіз зміни загальної суми витрат щодо залучення депозитів АТ «Ощадбанк» за допомогою способу абсолютних різниць.

За аналізований період витрати на залучення депозитних вкладень скоротились на 2912264 тис. грн (13896078 - 16808342), у тому числі за рахунок:

1) збільшення обсягу залучення депозитів (середнього залишку депозитних вкладень) - на 4502945 тис. грн:

$$W = (Q_1 - Q) \times B = (+32163893) \times 0,14 = +4502945 \text{ тис.грн.};$$

2) зменшення середньої витратності депозитів (середньої процентної ставки за депозитами) - на 760190 тис. грн:

$$W = Q_1 \times (B_1 - B) = 152083801 \times (-0,05) = -760190 \text{ тис.грн.}$$

Аналізуючи причини змін того чи іншого показника, необхідно виокремити фактори, що залежать від зусиль самого банку, та незалежні (зовнішні) фактори.

Одним з важливих етапів оцінювання якості депозитного портфеля банку слід вважати проведення аналізу розвитку клієнтської бази, де використовуються такі коефіцієнти [15, с.57]:

- коефіцієнт плинності клієнтів;
- коефіцієнт постійності клієнтів;
- коефіцієнт залучення клієнтів;
- коефіцієнт розширення клієнтської бази.

Аналіз якості депозитного портфеля за розвитком клієнтської бази АТ «Ощадбанк» у 2016-2018 рр. представлено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

**Аналіз якості депозитного портфеля за розвитком клієнтської бази
АТ «Ощадбанк» станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр.***

Показники	Роки			2018 р. до 2016 р.	
	2016	2017	2018	+, -	%
Кількість рахунків депозитних вкладів на початок періоду, тис.од.	145276	163389	150332	5056	3,48
Кількість відкритих рахунків за рік, тис.од.	162878	120217	132486	-30392	-18,66
Кількість закритих рахунків за рік, тис.од.	144765	133274	125487	-19278	-13,32
Кількість рахунків депозитних вкладів на кінець періоду, тис.од.	163389	150332	157331	-6058	-3,71
Середньорічна кількість рахунків, тис.од.	154333	156861	153832	-501,00	-0,32
Коефіцієнт плинності клієнтів, %	0,94	0,85	0,82	-0,12	-13,03
Коефіцієнт постійності клієнтів, %	0,06	0,15	0,18	0,12	197,22
Коефіцієнт залучення клієнтів, %	1,06	0,77	0,86	-0,19	-18,39
Коефіцієнт розширення клієнтської бази, %	0,12	-0,08	0,05	-0,07	-61,23

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк»

За даними таблиці видно, що в банку АТ «Ощадбанк» спостерігається негативна тенденція до поступового скорочення клієнтської бази депозитних вкладів. У 2016 році коефіцієнт залучення клієнтів становив 1,06, а в 2018 році – 0,86, тобто знизився на 0,19 процентного пункту. Відплив клієнтів відбувався більшою мірою, ніж їх залучення. У 2016 році він становив 0,94, а в 2016 році – 0,82 %. Відповідно коефіцієнт розширення клієнтської бази скоротився з 0,12 до 0,05, тобто на 0,07 процентного пункту. Одним із перспективних видів залучень депозитних ресурсів є впровадження розрахунків за допомогою платіжних карток.

Також, необхідно здійснити розрахунок ступеня випередження

депозитного портфеля над кредитним АТ «Ощадбанк» у 2016-2018 рр., що відображено у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз коефіцієнта випередження депозитного портфеля над кредитним АТ «Ощадбанк» станом на 31.12.2016-31.12.2018 рр.*

Роки	Депозити, тис.грн.	Кредити, тис.грн.	Базисний абсолютний приріст		Коефіцієнт випередження
			$\Delta k'$	$\Delta k''$	
2015	94253706	83284677	-	-	-
2016	145586109	97150813	51332403	13866136	3,70
2017	150151155	91583617	4565046	-5567196	-0,82
2018	154016447	78509108	3865292	-13074509	-0,30

*Примітка: складено автором на основі фінансової звітності АТ «Ощадбанк»

Коефіцієнт випередження за аналізований період був менший за 0,1, окрім 2016 р., що свідчить про те, що обсяги кредитної діяльності банку випереджали динаміку залучення депозитних ресурсів. Проаналізувавши отримані результати коефіцієнта випередження, можна стверджувати, що АТ «Ощадбанк» відчував брак у довгострокових депозитних коштах, які є основою для інвестиційної діяльності у реальний сектор економіки.

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що АТ «Ощадбанк» має диверсифікований депозитний портфель за суб'єктами господарювання, термінами вкладів та їх строковістю. Депозитний портфель банку має низький термін оборотності, що сприяє підвищенню ліквідності банку та вивільняє кредитні ресурси з обороту. Також, за останні роки відбулося підвищення стабільності депозитів, водночас, більшою мірою достроково вилучалися невеликі депозити. Це суттєво не вплинуло на погіршення стабільності ресурсної бази банку. За результатами аналізу видно, що в банку АТ «Ощадбанк» спостерігається негативна тенденція до поступового скорочення клієнтської бази депозитних вкладів. Такі тенденції вимагають впливу фінансового менеджменту банку АТ «Ощадбанк» щодо підвищення рівня якості та збалансованості його депозитного портфеля.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ АТ «ОЩАДБАНК»

3.1. Обґрунтування факторів впливу на якість депозитного портфеля банку

Дослідження засвідчують, що на формування депозитних ресурсів банку АТ «Ощадбанк» впливає багато різних факторів, які неоднакові за тривалістю дії; характерами прояву, особливостями впливу та виникнення; можливістю регулювання; ступенем корисності тощо [16, с.311].

Найбільшого розповсюдження в системі фінансового менеджменту банку АТ «Ощадбанк» отримала класифікація факторів, які впливають на формування депозитного портфеля за джерелами походження, тобто на внутрішні та зовнішні. Це пояснюється такими положеннями [1, с.35].

По-перше, будь-який банк при розробленні депозитної політики враховує вплив факторів на якість формування депозитного портфеля.

По-друге, внутрішні фактори формування депозитного портфеля банку залежать від банківської політики, і їхнім впливом банк може управляти.

По-третє, впливати на зовнішні фактори формування депозитного портфеля банк не в змозі. Він може прогнозувати їхню поведінку та має адаптуватися до їхньої дії.

Депозитна активність АТ «Ощадбанк» напряму залежить від зміни характеру та ступеня впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Виходячи з того, що фактори зовнішнього і внутрішнього середовища можуть як позитивно, так і негативно впливати на якість депозитного портфеля АТ «Ощадбанк», виокремлюють фактори-стимулятори (фактори, високі значення яких бажані з економічного погляду і свідчать про сприятливі умови для активізації депозитної діяльності) та фактори-дестимулятори (фактори, високі

значення яких негативно позначаються на депозитній активності АТ «Ощадбанк»), знання яких дозволяє підвищити обґрунтованість управлінських рішень щодо планування обсягів депозитного портфеля банку в умовах високого динамізму зміни зовнішнього і внутрішнього середовища [5, с.26].

Вважаємо за доцільне як базовий підхід до класифікації факторів впливу на якість депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» використовувати поділ на внутрішні та зовнішні, але при цьому розподілити їх на загальні та специфічні, як це представлено на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Система загальних факторів впливу на якість депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк»*

*Примітка: складено автором на основі джерела [16, с.311]

Характеристика зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на якість депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» представлена у табл. 3.1.

Передусім, необхідно дослідити загальні фактори, які впливають на якість депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк». Під ними будемо розуміти середовище функціонування банку й вкладників, у якому слід виділяти відповідні параметри (див. табл. 3.1).

Характеристика зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на якість депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк»*

Фактори	Характеристика
I. Зовнішні загальні	
Законодавчо-регулюючі	Законодавчо-нормативна база регулювання діяльності банків; характер регулювання НБУ депозитної діяльності банків; стан судової та виконавчої систем; законодавче регулювання діяльності вкладників
Загальноекономічні	Показники рівня економічного розвитку країни; кон'юнктура попиту і пропозиції на фінансово-кредитному ринку; рівень конкуренції між банками та контрагентами
Політичні	Політичне становище в країні; вплив міжнародних інститутів; рівень криміногенності в країні
Форс-мажорні	Природні катаклізми, воєнні дії та акти громадського протесту
II. Зовнішні специфічні	
1. Фактори, пов'язані із вкладниками	
1.1. Об'єктивний (фінансових можливостей)	Фінансові можливості та спроможність потенційного вкладника вносити значні кошти у заощадження у вигляді депозитних вкладів у банківській установі
1.2. Суб'єктивний (репутації)	Репутація вкладника в діловому світі, його відповідальність і готовність виконати взяті зобов'язання
1.3. Юридичний	Недоліки в складанні і оформленні депозитного договору
2. Фактори, пов'язані із конкурентами	
2.1. Депозитні продукти конкурентів	Відмінності та унікальність депозитних продуктів та умов обслуговування клієнтів у інших банківських установах
2.2. Методи ведення конкурентної боротьби	Застосування іншими банківськими установами відмінних засобів комплексу маркетингу на ринку депозитних продуктів
2.3. Гарантія, страхування вкладів	Відмінності у конкурентній політиці щодо встановлення договірних умов гарантій та страхування депозитних вкладів
Внутрішні	
Стратегічні	Вид та спеціалізація банку; стратегічні напрями депозитної політики; цінова політика; толерантність до ризику
Організаційні	Наявність положень депозитних операцій та регулювання депозитних ризиків; наявність відділу управління ризиками; ефективний розподіл повноважень та відповідальності між працівниками
Управлінські	Кваліфікаційний рівень, компетенція та досвід роботи фахівців; технічне та юридичне забезпечення депозитної діяльності
Інформаційні	Достовірність та повнота інформації про вкладників; своєчасність та якість внутрішньої управлінської інформації; рівень технічної обробки інформації та автоматизації даних
Методологічні	Наявність внутрішньої нормативної бази регулювання депозитних ризиків; існування ефективної методики оцінювання факторів ризиків; адекватність діючих методик сучасній ситуації у сфері управління депозитним портфелем

Джерело: складено автором на основі проведеного дослідження

Специфічні зовнішні фактори включають ті з них, що визначають можливість прояву загального ризику депозитних операцій, не пов'язану з впливом на вкладника зовнішнього середовища, та характеристики конкурентного середовища у депозитній політиці АТ «Ощадбанк». Для їх характеристики вважаємо за доцільне використати класифікацію факторів впливу на формування депозитного портфеля банку.

Специфічні внутрішні фактори включають параметри депозитної угоди, що визначаються у процесі структурування депозитних продуктів АТ «Ощадбанк». Процес структурування депозитних продуктів полягає у відпрацюванні таких параметрів, які відповідали б потребам клієнта та мінімізували депозитний ризик банку, забезпечуючи договірні умови. Характеристики депозитного продукту, що входять до складу внутрішніх специфічних факторів впливу на формування депозитного портфеля банку, визначають істотну їх частину. Визначаючи параметри депозитних продуктів, депозитну політику, методи просування продуктів, спрямовані на певну аудиторію, АТ «Ощадбанк» визначає свій профіль ризику за депозитними операціями. Властивості продукту безпосередньо впливають на показник втрат при дефолті, на розподіл депозитної експозиції (EAD – Exposure at Default), тобто активів під ризиком. В умовах кризи, так само як і при зростанні ринку, оптимальність депозитних продуктів банку має істотне значення з точки зору прийнятого рівня ризику за депозитними операціями АТ «Ощадбанк».

Враховуючи представлене групування факторів впливу на формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» вважаємо за доцільне провести поглиблене дослідження конкретних чинників впливу з відповідним їх ранжуванням та визначенням загального рівня.

Аналіз зовнішніх факторів впливу на формування депозитного портфеля банку почнемо з аналізу загальних факторів. Перш за все підберемо ті фактори по кожній групі, які можуть вплинути на діяльність АТ «Ощадбанк». Далі відібрані фактори будемо класифікувати за критеріями загроза (-) чи можливість (+) та впливу на обсяг та якість депозитного портфеля. При цьому

пропонується експертна оцінка прояву фактора за шкалою від 1 до 10. Оцінка зовнішніх загальних факторів впливу на формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» представлено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Оцінка зовнішніх загальних факторів впливу на формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк»*

Фактори впливу	Загроза/ можливість (-/+)
1. Законодавчо-регулюючі	+6
1.1. Розвиток законодавчо-нормативної бази регулювання депозитної діяльності банків	+6
1.2. Характер регулювання НБУ депозитної діяльності банків	+4
1.3. Стан судової та виконавчої систем України	-8
1.4. Законодавче регулювання діяльності вкладників	+4
2. Загальноекономічні	-5
2.1. Рівень економічного розвитку (стагнації) країни	-7
2.2. Кон'юнктура попиту і пропозиції на фінансово-кредитному ринку	+3
2.3. Рівень конкуренції між банками та контрагентами	+5
2.4. Рівень пропозиції банківських фінансових ресурсів	-6
3. Політичні	-4
3.1. Військово-політична ситуація в країні	-6
3.2. Політичне становище в країні	+3
3.3. Вплив міжнародних інститутів у сфері розвитку депозитної діяльності банків	+6
3.4. Рівень корупції в країні та прозорість ведення бізнесу	-7
4. Форс-мажорні	-3
4.1. Природні катаклізми в країні	+8
4.2. Воєнні дії в країні	-6
4.3. Акції громадянського протесту	-5
Разом	-6

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що в системі зовнішніх загальних факторів впливу на формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» лише загальна оцінка законодавчо-регулюючих факторів має позитивне значення. Водночас, внаслідок складної військово-політичної та економічної ситуації в цілому зовнішнє середовище оцінене, як загрозливе щодо збільшення обсягів депозитних операцій АТ «Ощадбанк».

Оцінка зовнішніх специфічних факторів впливу на формування обсягів та якості депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» представлено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Оцінка зовнішніх специфічних факторів впливу на формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк»*

Фактори впливу	Загроза/ можливість (-/+)
1. Фактори вкладників	+5
1.1. Рівень спроможності банків виконати свої зобов'язання перед вкладниками в країні	+5
1.2. Наявність високоліквідного забезпечення чи активів у банків для забезпечення вкладів	+3
1.3. Рівень шахрайства та несумлінного виконання договірних умов банками	-4
1.4. Рівень відповідальності і готовність виконати взяті зобов'язання	+4
1.5. Недоліки в складанні і оформленні депозитного договору	-3
2. Фактори конкурентів	+10
2.1. Стан розвитку конкурентного середовища у сфері депозитної діяльності	+5
2.2. Репутація банків в діловому світі, їх відповідальність і готовність виконати взяті зобов'язання	+4
2.3. Недоліки в складанні і оформленні договорів	-3
2.4. Неможливість обслуговувати депозитні зобов'язання	-2
2.5. Можливе знецінення грошей за період дії депозитної угоди	+5
2.6. Методи ведення конкуренції на ринку	+4
2.7. Недоліки у конкурентній політиці щодо встановлення договірних умов гарантій та страхування депозитних вкладів	-3
Разом	+15

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що в системі зовнішніх специфічних факторів впливу на формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» має позитивне значення як оцінка чинників, пов'язаних із вкладниками, так і чинників конкурентного середовища. В цілому, специфічні зовнішні фактори оцінені, як можливості щодо покращення якості формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк».

Оцінка внутрішніх загальних факторів впливу на формування обсягів та якості депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» представлено в табл. 3.4.

Оцінка внутрішніх загальних факторів впливу на формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк»*

Фактори впливу	Загроза/ можливість (-/+)
1. Стратегічні	+16
1.1. Загальна спрямованість банку на здійснення депозитної діяльності	+5
1.2. Розроблені стратегічні напрями депозитної діяльності банку	+7
1.3. Визначена депозитна політика банку	+6
1.4. Ступінь толерантності до виникнення ризиків депозитного портфеля	-2
2. Організаційні	+13
2.1. Наявність розроблених положень формування депозитного портфеля в банку	+6
2.2. Розроблений механізм регулювання ризиків депозитної діяльності	+5
2.3. Наявність відділу управління депозитними операціями	+5
2.4. Розподіл повноважень та відповідальності між працівниками	-3
3. Управлінські	+4
3.1. Наявність кваліфікованого персоналу	+7
3.2. Компетенція та досвід роботи фахівців у сфері управління депозитними операціями	+5
3.3. Технічне забезпечення депозитної діяльності	-5
3.4. Юридичне забезпечення депозитної діяльності	-3
4. Інформаційні	-7
4.1. Достовірність та повнота інформації про вкладників	+5
4.2. Своєчасність та якість внутрішньої управлінської інформації	-4
4.3. Рівень технічної обробки інформації та автоматизації даних	-3
4.4. Впровадження інноваційних технологій у здійснення якості депозитного портфеля	-5
5. Методологічні	+9
5.1. Наявність внутрішньої нормативної бази регулювання депозитного портфеля	+5
5.2. Існування ефективної методики оцінювання факторів впливу на депозитний портфель	+6
5.3. Адекватність діючих методик сучасній ситуації у сфері депозитних операцій	+3
5.4. Використання дієвих методів уникнення депозитних ризиків	-5
Разом	+35

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

За результатами проведеного дослідження визначено, що АТ «Ощадбанк» володіє значними внутрішнім потенціалом для ефективного управління депозитним портфелем, оскільки їх оцінка є досить високою.

Водночас, головним слабким місцем у системі загальних факторів впливу є інформаційні, що означає недостатність уваги керівництва банку до

використання новітніх інформаційних технологій у здійсненні депозитної діяльності АТ «Ощадбанк».

Оцінка внутрішніх специфічних факторів впливу на формування обсягів та якості депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» представлено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Оцінка внутрішніх специфічних факторів впливу на формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк»*

Фактори впливу	Загроза/ можливість (-/+)
1. Параметри депозитних угод	-3
1.1. Ступінь відпрацьованості параметрів, які відповідають потребам вкладника	-6
1.2. Спрямованість умов угод на мінімізацію ризиків за депозитними операціями	+4
1.3. Забезпеченість умов виконання договорів	+3
1.4. Урахування специфіки окремих депозитних продуктів в угодах	-4
2. Параметри депозитних продуктів	-1
2.1. Спрямованість депозитної політики на оптимізацію депозитного портфеля банку	+6
2.2. Рівень застрахованості депозитного портфеля банку	-3
2.3. Врахування параметрів депозитних продуктів	-4
3. Параметри концентрації депозитного портфеля	+16
3.1. Ступінь зосередження депозитних операцій в певних галузях	+4
3.2. Рівень диверсифікованості депозитного портфеля	+6
3.3. Раціональність політики консолідації депозитної діяльності	+6
Разом	+12

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

Визначено, що АТ «Ощадбанк» володіє значними внутрішнім потенціалом специфічних факторів для ефективного управління депозитним портфелем, оскільки загальна їх оцінка є досить високою. Водночас, головним слабким місцем у системі специфічних факторів впливу є параметри депозитних продуктів, що означає недостатність уваги керівництва банку до формування раціонального депозитного портфеля.

Далі необхідно визначити важливість зовнішніх та внутрішніх факторів по кожній компоненті впливу на формування обсягів та якості депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Важливість зовнішніх та внутрішніх факторів по кожній компоненті впливу на формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк»*

Фактори	Значення
1. Зовнішні загальні фактори впливу на депозитний портфель	1
1.1. Законодавчо-регулюючі	0,3
1.2. Загальноекономічні	0,4
1.3. Політичні	0,2
1.4. Форс-мажорні	0,1
2. Зовнішні специфічні фактори впливу на депозитний портфель	1
2.1. Фактор, пов'язаний із вкладниками	0,6
2.2. Фактор, пов'язаний із конкурентами	0,4
3. Внутрішні загальні фактори впливу на депозитний портфель	1
3.1. Стратегічні	0,2
3.2. Організаційні	0,2
3.3. Управлінські	0,3
3.4. Інформаційні	0,2
3.5. Методологічні	0,1
4. Внутрішні специфічні фактори впливу на депозитний портфель	1
4.1. Параметри депозитної угоди	0,3
4.2. Депозитний продукт	0,4
4.3. Концентрація депозитного портфеля	0,3

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

Враховуючи встановлену шкалу важливості зовнішніх та внутрішніх факторів по кожній компоненті впливу на формування обсягів та якості депозитного портфеля банку можна побудувати зведену таблицю зважених оцінок факторів (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Зведена таблиця зважених оцінок зовнішніх та внутрішніх факторів впливу формування депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк»*

Фактори	Оцінка	Важливість	Зважена оцінка
1. Зовнішні загальні фактори впливу на депозитний портфель	-6	1	-1,3
1.1. Законодавчо-регулюючі	+6	0,3	1,8
1.2. Загальноекономічні	-5	0,4	-2,0
1.3. Політичні	-4	0,2	-0,8
1.4. Форс-мажорні	-3	0,1	-0,3
2. Зовнішні специфічні фактори впливу на депозитний портфель	+15	1	7,0
2.1. Фактор, пов'язаний із вкладниками	+5	0,6	3,0

Закінчення таблиці 3.7

2.2. Фактор, пов'язаний із конкурентами	+10	0,4	4,0
3. Внутрішні загальні фактори впливу на депозитний портфель	+35	1	6,5
3.1. Стратегічні	+16	0,2	3,2
3.2. Організаційні	+13	0,2	2,6
3.3. Управлінські	+4	0,3	1,2
3.4. Інформаційні	-7	0,2	-1,4
3.5. Методологічні	+9	0,1	0,9
4. Внутрішні специфічні фактори впливу на депозитний портфель	+12	1	3,5
4.1. Параметри депозитної угоди	-3	0,3	-0,9
4.2. Депозитний продукт	-1	0,4	-0,4
4.3. Концентрація депозитного портфеля	+16	0,3	4,8
Всього	x	x	15,7

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

Вищенаведена таблиця 3.7 дає узагальнену оцінку зовнішніх та внутрішніх факторів по кожній компоненті впливу на формування обсягів та якості депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк». Як видно з результатів дослідження у зовнішніх загальних факторах формування обсягів та якості депозитного портфеля банку переважають загрози, що слід пов'язувати зі складною військово-політичною та економічною ситуацією в Україні. Водночас, зовнішні специфічні фактори формування обсягів та якості депозитного портфеля банку мають позитивне значення.

Внутрішні загальні фактори формування обсягів та якості депозитного портфеля банку мають стабільне високе значення за всіма компонентами, окрім інформаційного забезпечення депозитної діяльності банку. У специфічних факторах занепокоєння викликають параметри депозитних угод та депозитні продукти банку. Однак, за результатами проведеного дослідження загальна зважена оцінка зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на формування якості депозитного портфеля банку АТ «Ощадбанк» є досить високою.

3.2. Напрями вдосконалення якості депозитного портфеля банку

В межах реалізації політики вдосконалення якості депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» використовуються цінові та нецінові методи управління. Основою цінових методів є використання відсоткової ставки за депозитами як основи конкурентної переваги залучення коштів фізичних та юридичних осіб.

Підвищення пропонованої АТ «Ощадбанк» ставки дає змогу залучити додаткові ресурси, тоді як утримання або зниження депозитної ставки відбувається за умови перенасичення банку ресурсами чи відсутності прибуткових напрямів їх розміщення [5, с.47].

Нецінові методи управління якістю депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» орієнтовані на використання цілої низки прийомів заохочення клієнтських груп, прямо не пов'язаних зі зміною депозитної ставки. До них варто віднести [21, с.275]:

- рекламну підтримку існуючих та нових банківських продуктів та послуг;
- надання додаткових безкоштовних послуг;
- підвищення якості обслуговування клієнтів;
- комплексність;
- розширення асортиментної пропозиції банківських продуктів;
- зручність розміщення філійної мережі для клієнтів;
- оптимізацію графіку роботи до потреб клієнтської бази;
- впровадження новітніх інноваційно-інформаційних технологій обслуговування та взаємодії з клієнтами;
- активізацію наявних та пошук потенційних клієнтів через роботу у соціальних мережах та ін.

В цьому аспекті необхідно звернути увагу на надання банками он-лайн послуг, безпосередньо однією з найбільш ефективно організованих та реалізованих є можливість розміщення он-лайн депозитів, що орієнтована на активний клієнтський сегмент зі стабільними доходами [33, с.29].

Послуга має низку переваг і водночас певні недоліки (табл. 3.8).

Переваги та недоліки використання онлайн-депозитів АТ «Ощадбанк»*

Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> • встановлення високої процентної ставки – маркетинговий хід банків для залучення клієнтів, що реалізується завдяки низькій собівартості проведення операцій; • максимально комфортні умови для вкладника (квартира, офіс або інше місце); • широкий спектр послуг; • зрозумілий інтерфейс і легка комунікація; • безпека онлайн-рахунків, що забезпечується багаторівневими системами захисту, до яких входить необхідність вводу одноразового sms-паролю. 	<ul style="list-style-type: none"> • для моментальної реалізації послуги необхідно бути клієнтом банку і підключити Інтернет-банкінг; • не всі банки здатні запропонувати такий сервіс; • за банкрутства фінансової установи можуть виникнути проблеми під час зняття грошових коштів.

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

Удосконаленню якості депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» також сприятиме активне використання нових форм депозитів [26, с.151]:

1) pow-рахунки – поєднують у собі принципи зберігання і використання термінових вкладів та вкладів до запитання. Для клієнтів АТ «Ощадбанк» pow-рахунки вигідні тим, що вони, як і вклади до запитання, дають змогу проводити розрахунки за допомогою документа, що є засобом платежу, а головне, pow-рахунки, як і термінові вклади, дають право отримувати відповідний дохід. Окрім того, приватна особа може отримати кредит обсягом 50 % від залишку на вкладі. Для банку pow-рахунки привабливі тим, що кошти на них зберігаються протягом точно визначеного часу і тому можуть бути використані для довготермінових вкладень;

2) superpow-рахунки – це рахунки, на які нараховують дохід за плаваючою ставкою. Такі види банківських вкладів умовно складаються з двох частин: витратно-прибуткової та строково-накопичувальної. Первісно нагромаджена сума витратно-прибуткової частини вкладу через певний термін (найчастіше через місяць) автоматично переводиться у строково-накопичувальну, після чого на неї нараховують проценти. Нараховані за процентами кошти відразу ж повертаються до витратно-прибуткової частини вкладу. Клієнт має право в будь-який час повністю або ж частково зняти нараховані за процентами кошти,

а також додати на рахунок будь-яку суму;

3) рахунки «зв'язаних коштів» – об'єднують в єдине ціле різні рахунки: виписування чеків, безкоштовне чекове обслуговування, надання кредитних карток клієнтам, скорочення процентних нарахувань за окремими видами споживчого кредиту тощо. За користування цим рахунком клієнт щомісяця сплачує незначну фіксовану плату. Крім того, банк може визначати обсяг середнього або мінімального вкладу, за який плата не береться;

4) структуровані депозити дають можливість надійно вкласти гроші й одночасно заробити більше, ніж у випадку традиційних депозитів. Наприкінці терміну вкладники отримують 100% від основної суми вкладу, але прибуток за депозитом залежить від того, як зростає або спадає один зі світових біржових індексів, курс акцій або валютний курс, до яких прив'язаний прибуток за депозитом. Для тих, хто прагне отримати вищий прибуток і водночас боїться можливих утрат, це оптимальний варіант, тому що втратити гроші неможливо [26, с.152].

Зважаючи на домінуючу частку депозитних коштів у структурі залучених АТ «Ощадбанк» ресурсів, необхідності пошуку шляхів та можливостей формування стабільної ресурсної бази за рахунок ефективного залучення тимчасово вільних коштів всіх груп вкладників та безпосереднього впливу даного процесу на рівень фінансової безпеки банку, визначається нагальна необхідність використання методів, інструментів та технологій ризик-менеджменту задля виявлення, характеристики, класифікації та систематизації ризиків депозитних операцій та розробки напрямів та механізмів їх регулювання.

В даному контексті процес ризик-менеджменту у банківській установі АТ «Ощадбанк» повинен передбачати наступні етапи [40, с.5]:

- встановлення контексту ризиків (встановлення стратегічних і тактичних цілей управління в умовах невизначеності);
- ідентифікація ризиків (виявлення, розпізнавання наявних і потенційних ризиків та їх джерел);

- вимірювання ризиків (аналіз та якісна / кількісна оцінка ризиків із розробкою можливих сценаріїв);
- вплив на ризик (вибір методів та стратегій попередження і мінімізації ризику);
- моніторинг ризиків (проведення аналітичних спостережень на постійній основі щодо лімітів та розмірів ризиків, і ризиків, які не передбачають кількісного оцінювання).

Використання процедур, методів та інструментів регулювання депозитної політики має узгоджуватись із її видом, що прийнятий до застосування у АТ «Ощадбанк», а кінцева мета управління ризиками депозитної діяльності полягає у забезпеченні належного рівня фінансової безпеки та отриманні найбільшого прибутку за оптимального, прийняттого для банку співвідношення прибутку та ризику [40, с.5].

Проведені у роботі дослідження та виявлені актуальні проблеми формування та реалізації політики оптимізації якості депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» дозволяють виділити наступні напрями, шляхи та інструменти удосконалення управління депозитною діяльністю банку [1, с.37]:

- з метою впровадження депозитної політики привабливої для клієнтів та прибуткової для банку доцільними є розробка простих та зрозумілих споживачу депозитних продуктів, що не потребують значних витрат; врахування інтересів найвагоміших клієнтських груп банківської установи;
- для формування довіри потенційних клієнтів банку необхідними є дотримання бездоганної ділової репутації; забезпечення фінансової стійкості та надійності банку; ретельне та постійне вивчення інтересів і запитів вкладників – юридичних та фізичних осіб, надання найзручніших форм депозитного обслуговування;
- підвищенню зацікавленості індивідуальних осіб у розміщенні своїх коштів на вкладних рахунках сприятимуть удосконалення депозитної політики та ведення якісної кредитно-інвестиційної діяльності; активне використання комплексного обслуговування клієнтів;

– оптимізація використання цінових та нецінових методів залучення ресурсів може забезпечуватись формуванням банками адекватної процентної політики, спрямованої на залучення та стійке утримання коштів населення на депозитних рахунках із постійним поліпшенням якості обслуговування клієнтів, розширенням спектру депозитних послуг, додатковими видами послуг та розширення мережі філій;

– успішне впровадження інформаційно-інноваційних технологій для активізації роботи щодо розширення депозитної бази передбачає безпосередньо розвиток новітніх банківських технологій запровадження новітніх організаційних форм ведення депозитних рахунків населення, в межах чого доцільним є застосування багатоканальної діяльності, структурно-технологічна перебудови – front-office і back-office, самообслуговування, дистанційного обслуговування, call-центрів, консультаційної діяльності, впровадження віртуальних банківських і фінансових технологій, новітніх комунікаційних технологій та засобів і т. ін. [1, с.37].

В умовах зростаючої конкуренції, посилення вимог регулятора, постійних зовнішніх і внутрішніх загроз, АТ «Ощадбанк» повинен постійно реалізовувати нові стратегії розвитку депозитних операцій і просування на ринку, які б забезпечили ефективність, конкурентні переваги, стабільність і зростання. За таких умов основне завдання управління якістю депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» полягає в тому, щоб перетворити потреби клієнтів у нові можливості для прибуткового ведення бізнесу. Саме на активній взаємодії банку і клієнта будуються стратегії Банк 2.0 і Банк 3.0, відповідно до яких основними рисами банку майбутнього є орієнтація на розвиток високотехнологічних продуктів і послуг, інноваційна інтернет-направленість, орієнтація на мобільні технології та інтеграція із соціальними медіа [12, с.190].

Традиційна організаційна структура державного банку АТ «Ощадбанк» не дозволяє ефективно реалізувати клієнторієнтовану стратегію депозитних операцій. Перспективною стратегією налагодження довгострокових контактів з існуючими і потенційними клієнтами у сфері депозитних операцій є стратегія

CRM (Customer Relationship Management - управління взаєминами з клієнтами). Під час реалізації стратегії CRM клієнт виконує контролюючу, а менеджмент банку - інтегруючу (координуючу) функції, що дозволяє оптимізувати бізнес-процеси основних підрозділів банку на основі горизонтальних технологічних ланцюгів [20, с.210].

Робота підрозділу депозитних відносин підтримується і забезпечується всіма іншими підрозділами банку, що вимагає не тільки створення команди менеджерів по роботі з клієнтами, але і створення, в обов'язковому порядку, потужної інформаційної системи, яка містить базу даних, керовану програмним забезпеченням CRM-системи, а також мультимедійний call-центр (комп'ютерна телефонія, поштове, факсимільне та електронне розсилання, web-взаємодія), розрахований на цілодобове обслуговування запитів клієнтів, реалізацію довідково-інформаційних завдань, здатний наповняти достовірною інформацією клієнтську базу.

Як приклад CRM-системи для реалізації клієнторієнтованої стратегії управління та моніторингу за депозитними операціями розглянемо систему WinPeak CRM, розроблену фірмою WinPeak International і впроваджену в ряді банків і страхових компаній.

CRM-система дозволить співробітникам банку зручним способом вводити інформацію про клієнтів до бази даних або клієнтові вводити інформацію про себе (наприклад, при реєстрації через Інтернет). Усі дані оновлюються при кожній взаємодії банку з клієнтом, а саме: при особистому відвідуванні банку клієнтом; в процесі телефонного зв'язку, поштового зв'язку, зв'язку через факс або Інтернет.

Ефективність впровадження інноваційної CRM-системи WinPeak CRM в АТ «Ощадбанк» підтверджують дані відомої консалтингової компанії «Комінфоконсалтінг», яка зробила відповідні прогнози ключових показників [23, с.140]:

- цикл продажу банківського депозитного продукту скорочується на 10–15 %;

- обсяг крос-продаж, у тому числі через Контакт-центр збільшується на 5–10 %;
- ефективність банківських маркетингових кампаній збільшується на 7 %;
- витрати на маркетинг, продаж і подальший супровід клієнтів знижуються на 30 %;
- час на виконання поточної роботи скорочується на 30 %;
- прогнозується зростання рентабельності на 1–2 % на рік.

Проведемо проектний аналіз визначення ефективності від інноваційного проекту впровадження CRM-системи моніторингу у АТ «Ощадбанк». Оскільки впровадження CRM-системи передбачає підвищення ефективності здійснення моніторингу депозитних операцій АТ «Ощадбанк», то до розрахунків грошових потоків доцільно включити надходження та видатки від діяльності.

Вихідна умова – вхідні інвестиції, пов’язані із розробкою та встановленнями CRM-системи WinPeak CRM становлять 7000000 грн. Дані про грошові потоки від різних видів депозитних операцій банку будемо приймати на рівні прогнозних даних. Дані про грошові потоки від реалізації проекту відображено в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

**Планування грошових потоків від реалізації інноваційного проекту
впровадження CRM-системи управління депозитними операціями
АТ «Ощадбанк»***

Показники (параметри)	Роки				
	1	2	3	4	5
Початкові інвестиції (грн.)	7000000	-	-	-	-
Грошові надходження від депозитних операцій, всього, тис.грн.:	9084091	9084091	9084091	9084091	9084091
- депозити юридичним особам	6489813	6489813	6489813	6489813	6489813
- депозити фізичним особам	2389397	2389397	2389397	2389397	2389397
- депозити іноземним суб'єктам	204881	204881	204881	204881	204881
Грошові видатки на обслуговування депозитних операцій, всього, тис.грн., грн.:	6115319	6115319	6115319	6115319	6115319
- процентні витрати	2388536	2388536	2388536	2388536	2388536

Закінчення таблиці 3.9

- адміністративні витрати	673294	673294	673294	673294	673294
- інші операційні витрати	3053489	3053489	3053489	3053489	3053489
Амортизаційні відрахування	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000
Очікуваний прибуток до оподаткування, грн.	2968772	2968772	2968772	2968772	2968772
Очікуваний чистий прибуток, грн.	2434393	2434393	2434393	2434393	2434393
Очікуваний чистий грошовий потік, грн.(р.6+р.4)	3434393	3434393	3434393	3434393	3434393
Дисконтований чистий грошовий потік (р.7/(1+i) ^t)	2694593	2114152	1658744	1301435	1021094
Кумулятивний дисконтований грошовий потік	2694593	4808745	6467489	7768924	8790018

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

Розрахунок чистого приведеного до теперішньої вартості доходу від реалізації інноваційного проекту розраховується за формулою [6, с.113]:

$$ЧТВ = \sum_{t=1}^n \frac{ГП_t}{(1 + СВВК)^t} - ПИ \quad (3.1)$$

де ЧТВ - чиста теперішня вартість; ГП t - грошовий потік за період (рік) t; ПИ - початкові інвестиції; СВВК - середньозважена вартість капіталу (дорівнює рівню інфляції по даним Укрстату) [14, с.13].

Розрахунок чистого приведеного до теперішньої вартості доходу від реалізації проекту:

$$ЧТВ = \left(\frac{3434393}{(1+0,27)^1} + \frac{3434393}{(1+0,27)^2} + \frac{3434393}{(1+0,27)^3} + \frac{3434393}{(1+0,27)^4} + \frac{3434383}{(1+0,27)^5} \right) - 7000000 = 1790018 \text{ грн}$$

Розрахунок внутрішньої норми рентабельності виконується методом підбору.

$$D1 = 39\%$$

$$D2 = 41\%$$

$$ЧТВ_{d1} = 121534,12 \text{ грн.}$$

$$ЧТВ_{d2} = -103945,11 \text{ грн.}$$

$$BHP = 0,39 + \frac{121534,12 * (0,41 - 0,39)}{121534,12 - (-103945,11)} = 0,14 = 14\%$$

Індекс прибутковості (дохідності) розраховується за формулою [6, с.114]:

$$PI = \sum_{t=1}^n \frac{PI_t}{(1 + CBVKn)^t} / PI \quad (3.2)$$

Індекс прибутковості (дохідності) становить:

$$PI = 8790018 / 7000000 = 1,255$$

Розрахунок періоду окупності наведений в табл. 3.4.

$$M_{PI} = 12 * (7000000 - (2694593 + 2114152 + 1658744)) / 1301435 = 6 \text{ міс.}$$

$$TO = 4 \text{ роки } 6 \text{ місяців.}$$

Таблиця 3.10

Дані для розрахунку періоду окупності проекту*

Період	Гпі	Гпді	Баланс на кінець року
0	3434393	-	-7000000
1	3434393	2694593	-4305407
2	3434393	2114152	-2191255
3	3434393	1658744	-532511
4	3434393	1301435	768924
5	3434393	1021094	1790018

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

Зведена таблиця показників ефективності проекту представлена в табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Зведена таблиця показників ефективності проекту*

Показник	Значення показників
ЧТВ (чиста теперішня вартість), грн.	1790018
ВНР (внутрішня норма рентабельності), %	14
PI (індекс прибутковості)	1,255
TO (термін окупності), роки	4 роки 6 місяців

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

Графічно динаміка грошових потоків по проекту зображується у вигляді фінансового профілю проекту (рис. 3.2).

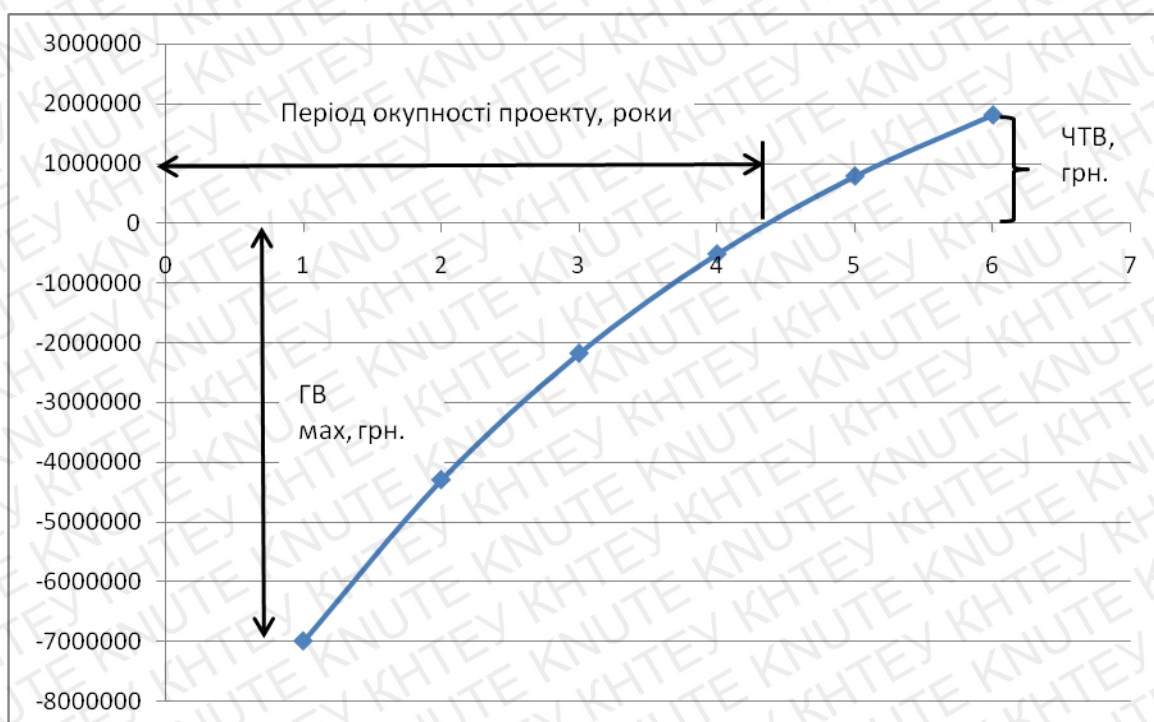

Рис. 3.2. Фінансовий профіль інноваційного проекту впровадження CRM-системи управління депозитними операціями АТ «Ощадбанк»*

*Примітка: складено автором на основі проведеного дослідження

Даний графік будується за значеннями кумулятивного грошового потоку. На ньому необхідно вказати наступні показники ефективності проекту: значення інтегрального економічного ефекту (ЧТВ), термін реалізації проекту (n), період окупності (ПО), максимальний грошовий відтік найменше значення кумулятивного грошового потоку – $ГВ_{max}$

Приведений графік фінансового профілю інноваційного проекту найбільш повно відображає розгорнуту характеристику проекту. На графіку масштаб і розраховані показники відповідають отриманим результатам. Таким чином, даний проект доцільно реалізувати, оскільки він забезпечить збільшення чистого фінансового результату та сприятиме зміцненню конкурентного становища АТ «Ощадбанк» на ринку. Водночас, впроваджена CRM-система забезпечить покращення механізму здійснення депозитних операцій та забезпечить більш оптимальну структуру депозитного портфеля в розрізі окремих депозитних операцій АТ «Ощадбанк».

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами проведеного дослідження механізму оцінювання якості депозитного портфеля банку та шляхів його удосконалення можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що під депозитним портфелем банку слід вважати сукупність грошових коштів фізичних і юридичних осіб, що залучаються банком на договірній основі та розміщуються на відповідних депозитних рахунках. Суб'єктами операцій з формування депозитного портфеля є комерційні банки, що виступають як позичальники, і власники коштів, котрі виступають кредиторами. Об'єктами операцій з формування депозитного портфеля є кошти, що передані комерційному банку на умовах, визначених двосторонньою угодою.

2. Запропонована система критеріїв та показників оцінки якості та ефективності формування депозитного портфеля банку дозволили зробити всебічний аналіз формування та реалізації депозитної політики; оцінити слабкі й сильні сторони; визначити головні фактори впливу та нейтралізувати їх за допомогою сучасних заходів щодо покращення цінової політики, удосконалення асортименту депозитних продуктів, підвищення якості обслуговування. Обов'язковим при цьому є застосування досвіду успішних вітчизняних та зарубіжних банків.

3. Результати аналізу засвідчили, що у 2018 році загальна вартість зобов'язань ПАТ «Ощадбанк» зросла на 4344482 тис.грн., або на 2,23 % та склала 199224540 тис.грн. При цьому, найбільшу частку в зобов'язаннях займають кошти клієнтів (вклади за депозитами фізичних та юридичних осіб), а саме 77,31 % у 2018 році. Так, у 2018 році загальна вартість зобов'язань по депозитах (коштах клієнтів) банку становила 154016447 тис.грн., що на 8430338 тис.грн. більше, ніж у 2016 році.

4. Результати проведеного аналізу свідчать, що в структурі формування загальних зобов'язань АТ «Ощадбанк» 77,31 % займають зобов'язання за

депозитами. Отже, депозитний портфель банку є основою для фінансування господарської діяльності АТ «Ощадбанк», що підвищує важливість розробки дієвого механізму акумулювання депозитних ресурсів та їх розміщення в активах.

5. Аналізуючи депозитний портфель АТ «Ощадбанк» за 2016-2018 роки у розрізі валют, можна зробити наступні висновки, а саме, що у 2018 році загальна сума коштів у національній валюті скоротилась на 4300281 тис.грн., або на 8,75 %, що склало 44849589 тис.грн. В динаміці відбулося найбільше зростання обсягів депозитів у євро на 46,6 % та у доларах на 26,22 %. Водночас, найбільше скоротились обсяги вкладень за депозитами у інших видах валют, а саме на 10152739 тис.грн., або на 34,76 %, що склало 19051834 тис.грн.

6. Обґрунтовано, що депозитна політика банківської установи АТ «Ощадбанк» орієнтована на короткостроковий період, через що використання залучених коштів для здійснення довгострокового кредитування реального сектору економіки неможливе або супроводжується значною кількістю ризиків. Оцінка результатів реалізації політики щодо формування депозитного портфелю АТ «Ощадбанк», як одного з визначальних у банківській системі України, показала, що депозитна база є стабільною та оптимальною, проте, перспективним є подальше нарощення частки строкових коштів, що забезпечить збільшення ліквідності та розширить кредитно-інвестиційні можливості банківської установи.

7. За даними розрахунків встановлено, що в банку АТ «Ощадбанк» спостерігається негативна тенденція до поступового скорочення клієнтської бази депозитних вкладів. У 2016 році коефіцієнт залучення клієнтів становив 1,06, а в 2018 році – 0,86, тобто знизився на 0,19 процентного пункту. Відплив клієнтів відбувався більшою мірою, ніж їх залучення. У 2016 році він становив 0,94, а в 2018 році – 0,82 %. Відповідно коефіцієнт розширення клієнтської бази скоротився з 0,12 до 0,05, тобто на 0,07 процентного пункту. Одним із перспективних видів залучень депозитних ресурсів є впровадження розрахунків за допомогою платіжних карток.

8. Дослідження засвідчили, що на формування депозитних ресурсів банку АТ «Ощадбанк» впливає багато різних факторів, які неоднакові за тривалістю дії; характерами прояву, особливостями впливу та виникнення; можливістю регулювання; ступенем корисності тощо. Депозитна активність АТ «Ощадбанк» на пряму залежить від зміни характеру та ступеня впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Враховуючи встановлену шкалу важливості зовнішніх та внутрішніх факторів по кожній компоненті впливу на формування обсягів та якості депозитного портфеля банку побудовано зведену таблицю зважених оцінок факторів.

9. Доведено, що перспективною стратегією налагодження довгострокових контактів з існуючими і потенційними клієнтами у сфері депозитних операцій є стратегія CRM (Customer Relationship Management - управління взаєминами з клієнтами). Під час реалізації стратегії CRM клієнт виконує контролюючу, а менеджмент банку - інтегруючу (координуючу) функції, що дозволяє оптимізувати бізнес-процеси основних підрозділів банку на основі горизонтальних технологічних ланцюгів.

10. Обґрунтовано, що даний проект доцільно реалізувати, оскільки він забезпечить збільшення чистого фінансового результату та сприятиме зміцненню конкурентного становища АТ «Ощадбанк» на ринку. Водночас, впровадження CRM-система забезпечить покращення механізму здійснення депозитних операцій та забезпечить більш оптимальну структурування депозитного портфеля в розрізі окремих депозитних операцій АТ «Ощадбанк».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аванесова Н. Е. Депозитна політика комерційного банку: теоретико-методологічні засади. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 8. С. 33-39.
2. Аналітичний огляд банків України - URL: <http://bankorgafo.com/ubqrdff>
3. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2018 року - URL: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2018.pdf
4. Банківське право: українське та європейське : Навч. посіб. / За ред. П. Д. Біленчука. К. : Знання-прес, 2017. 446 с.
5. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пудовкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. К. : КНЕУ, 2012. 476 с.
6. Батракова Л. Г. Складові елементи ефективної ресурсної політики комерційного банку. Регіональна економіка. 2018. №3 С. 115- 122.
7. Бездітко Ю. М. Вплив рівня депозитних ставок на динаміку доларизації економіки України. Ефективна економіка. 2017. № 3. С. 40-46.
8. Брежнева-Єрмоленко О. Основні тенденції змін у структурі депозитного портфеля комерційних банків України. Економічний аналіз. 2017. Т. 12 (2). С. 17-21.
9. Бучко І. Є. Захист депозитних вкладів фізичних осіб – запорука банківської безпеки. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2016. № 3(2). С. 5-9.
10. Вантух Т. З. Сутність та визначення поняття «клієнтоорієнтована депозитна політика». Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2019. Вип. 2. С. 17-25.
11. Васильєва Т. А. Інновації в маркетингу депозитних послуг. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2016. № 4. С. 56-63.
12. Васильчак С. В. Безпека діяльності банку з формування депозитного портфеля. Науковий вісник НЛТУ України. 2017. Вип. 23.3. С. 189-193.

13. Васильченко З. М. Кошти населення у формуванні фінансових ресурсів банків. *Фінанси України*. 2018. № 4. С. 94-104.
14. Власенко О. О. Розвиток українського ринку депозитів для фізичних осіб. *Фінанси України*. 2016. № 3. С. 74-79.
15. Волкова Н.І. Удосконалення управління залученими депозитними ресурсами банку. *Економіка і організація управління*. 2016. №1. С. 53-59.
16. Волохата В. Є. Фактори формування депозитних ресурсів. *Бізнес Інформ*. 2019. № 8. С. 310-316.
17. Гончарова К. В. Визначення сутності поняття «депозитний портфель банку». *Управління розвитком*. 2014. № 2. С. 158-160.
18. Грабар Ж. В. Особливості формування депозитного портфелю банківських установ. *Науковий огляд*. 2014. № 5. С. 101-106.
19. Д'яконов К. М. Депозитний ринок України: чи захищені банки та вкладники? *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 10. С. 235-238.
20. Д'яконова І. І. Комплексний підхід до формування системи депозитного менеджменту банку на основі адаптивної моделі. *Бізнес Інформ*. 2016. № 12. С. 206-214.
21. Данилишин В. І. Формування і розподіл депозитного портфелю комерційними банками в Україні. *Інноваційна економіка*. 2017. № 3. С. 273-277.
22. Діденко І. В. Теоретичні аспекти дослідження поняття кон'юнктури депозитного ринку. *Фінансовий простір*. 2015. №1. С. 122-127.
23. Дмитрієва О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку. *Фінанси України*. 2014. № 5. С. 138-144.
24. Дубовик О. В. *Маркетинг у банку : навч. посіб. К. : Алерта, 2017. 275 с.*
25. Єгоричева С. Б. *Банківські інновації : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2015. 208 с.*
26. Єлецьких С. Я. Дослідження структури депозитного портфелю банків України та можливостей розширення депозитної бази. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2016. № 1. С. 150-155.

27. Єлецьких С. Я. Мінімізація депозитних ризиків юридичних осіб на основі застосування коефіцієнтного аналізу показників фінансової звітності банку. Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. 2015. № 1. С. 138-141.

28. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2014. 523 с.

29. Житний П. Д. Депозитна політика комерційних банків на сучасному етапі та шляхи її удосконалення. Вісник Національного банку України. 2018. Вип. 8. С. 9-16.

30. Жовтанецька Я. В. Антикризове управління депозитним та кредитним портфелями банків. Формування ринкових відносин. 2019. № 7. С. 89-93.

31. Золотарьова О. В. Модифікація депозитної політики комерційних банків України. Економіка та держава. 2018. №2. С. 65-69.

32. Ілляш В. Ю. Депозитна політика комерційного банку та інструменти її реалізації. Економіка. Управління. Інновації. 2014. № 1. С. 40-46.

33. Кириленко В. Депозитна політика комерційного банку. Банківська справа. 2018. № 2. С. 28-29.

34. Коваленко М. О. Депозитна політика банків України та її вплив на ефективність залучення депозитних ресурсів. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 2. С. 39-44.

35. Корнєєв В. Банківський сервіс на ринках залучення і розміщення капіталу. Банківська справа. 2016. № 1. С. 82-93.

36. Кошонько О. В. Тенденції розвитку вітчизняного депозитного ринку в сучасних умовах. Економічний аналіз. 2018. - URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/3_ukr/70.pdf

37. Макаренко Ю. П. Проблеми формування депозитного портфеля банків в умовах нестабільності депозитної бази та шляхи їх вирішення. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 1. С. 15-18.

38. Матлага Л. О. Проблеми та тенденції розвитку депозитної політики банківських установ України. Економічний аналіз : зб. наук. праць, 2018. Том

15. № 1. С. 274-283.

39. Наконечний В. С. Оцінка ефективності депозитної діяльності банку. Міжнародний науковий журнал. 2019. №8. С. 165-171.

40. Неівестна О. В. Операції комерційних банків по залученню коштів: сучасні технології та світові тенденції розвитку. Фондовий ринок. 2014. № 31. С. 2-6.

41. Офіційна сайт АТ «Ощадбанк». URL: <https://www.oschadbank.ua/>

42. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

43. Офіційний сайт Національного банку України - URL: <http://bank.gov.ua>

44. Петраковська О. В. Мета та завдання аудиту депозитних операцій банку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2017. № 1. С. 261-270.

45. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

46. Продоус О. М. Депозитна політика банків України. Банківська справа. 2018. № 2. С. 55-59.

47. Рачков І. О. Формування депозитного портфелю банківських установ. Науковий огляд. 2017. № 8. С. 34-38.

48. Рисін В. В. Роль депозитів населення у формуванні ресурсної бази банку. Регіональна економіка. 2017. № 1. С. 229-237.

49. Ротаєнко М. А. Сучасні підходи банків до залучення коштів клієнтів. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2014. Вип. 200, Ч. 1. С. 281-286.

50. Саннікова Н. С. Теоретичні та практичні аспекти ефективності депозитної політики банку. Регіональна економіка. 2016. № 1. С. 121-125.

51. Синяк А. А. Можливі напрями удосконалення депозитної політики комерційних банків України на сучасному етапі - URL: <http://masters.donntu.org/2013/iem/sinyak/library/article2.htm>

52. Тищенко О. І. Аналіз депозитів фізичних осіб у банках України. Економічний аналіз, 2019. Том 14. № 2. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/viewFile/>

53. Ткаченко М. І. Формування клієнтом банку депозитного портфелю на основі динамічного програмування. Інвестиції: практика та досвід. 2018. - № 23. - С. 115-116.

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
на 31 грудня 2016 року

тис.грн.

Найменування статті	При- мітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти		10438941	5632365
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України			
Кредити та заборгованість банків		31204229	17822488
Кредити та заборгованість клієнтів		65946584	65462189
Інвестиції в цінні папери		78055048	50430217
Похідні фінансові активи		16743789	14322781
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії			
Інвестиційна нерухомість			
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток			
Відстрочений податковим актив		271521	299876
Гудвіл			
Основні засоби та нематеріальні активи		6536022	3945643
Інші активи		1442699	1180270
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття			
Усього активів		210638833	159095829
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		4639317	16557088
Кошти клієнтів		145586109	94253706
Похідні фінансові зобов'язання			
Боргові цінні папери, емітовані банком		33417444	29498132
Інші залучені кошти		7039869	7152023
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		374062	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Резерви за зобов'язаннями			
Інші зобов'язання		1016169	1742787
Субординований борг		2807088	2536133
Зобов'язання групи вибуття			
Усього зобов'язань		194880058	151739869
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал		35108980	30153460
Емісійні різниці		2411860	405501
Незарєєстрований статутний капітал			
Інший додатковий капітал			
Резервни та інші фонди банку			
Резерви переоцінки			
Нерозподілений прибуток/ (непокритий збиток)		-21762065	-23203001
Неконтрольована частка			
Усього власного капіталу		15758775	7355960
Усього зобов'язань та власного капіталу		210638833	159095829

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН на 31 грудня 2017 року

тис.грн.

Найменування статті	При- мітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти		12228420	10438941
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України			
Кредити та заборгованість банків		17081079	31204229
Кредити та заборгованість клієнтів		74502538	65946584
Інвестиції в цінні папери		98104393	78055048
Похідні фінансові активи		21767424	16743789
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії			
Інвестиційна нерухомість			
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток			
Відстрочений податковим актив		294694	271521
Гудвіл			
Основні засоби та нематеріальні активи		7614753	6536022
Інші активи		2279365	1442699
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття			
Усього активів		233872666	210638833
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		6435248	4639317
Кошти клієнтів		150151155	145586109
Похідні фінансові зобов'язання			
Боргові цінні папери, емітовані банком		34546811	33417444
Інші залучені кошти		7299686	7039869
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		533568	374062
Відстрочені податкові зобов'язання			
Резерви за зобов'язаннями			
Інші зобов'язання		730928	1016169
Субординований борг		2903463	2807088
Зобов'язання групи вибуття			
Усього зобов'язань		202600859	194880058
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал		49724980	35108980
Емісійні різниці		2564039	2411860
Незареєстрований статутний капітал			
Інший додатковий капітал			
Резерв та інші фонди банку			
Резерви переоцінки			
Нерозподілений прибуток/ (непокритий збиток)		-21017212	-21762065
Неконтрольована частка			
Усього власного капіталу		31271807	15758775
Усього зобов'язань та власного капіталу		233872666	210638833

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН на 31 грудня 2018 року

тис.грн.

Найменування статті	При- мітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти		10600815	12228420
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України			
Кредити та заборгованість банків		10965932	17081079
Кредити та заборгованість клієнтів		67543176	74502538
Інвестиції в цінні папери		116590238	98104393
Похідні фінансові активи			21767424
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії			
Інвестиційна нерухомість		796869	
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток			
Відстрочений податковим актив		267324	294694
Гудвіл			
Основні засоби та нематеріальні активи		8953669	7614753
Інші активи		2068186	2279365
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття			
Усього активів		217786209	233872666
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		54074	6435248
Кошти клієнтів		154016447	150151155
Похідні фінансові зобов'язання			
Боргові цінні папери, емітовані банком		34496694	34546811
Інші залучені кошти		6618734	7299686
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		130136	533568
Відстрочені податкові зобов'язання			
Резерви за зобов'язаннями			
Інші зобов'язання		1028665	730928
Субординований борг		2879790	2903463
Зобов'язання групи вибуття			
Усього зобов'язань		199224540	202600859
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал		49724980	49724980
Емісійні різниці		2052483	2564039
Незареєстрований статутний капітал			
Інший додатковий капітал			
Резервні та інші фонди банку			
Резерви переоцінки			
Нерозподілений прибуток/ (непокритий збиток)		-33215794	-21017212
Неконтрольована частка			
Усього власного капіталу		18561669	31271807
Усього зобов'язань та власного капіталу		217786209	233872666

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за 2016 рік**

Найменування статті	При- мітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
Процентні доходи		19494872	24276252
Процентні витрати		16808342	14443658
Чистий процентний дохід/ (Чисті процентні витрати)		2686530	9832594
Комісійні доходи		2912480	2131460
Комісійні витрати		787641	497312
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток			
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із хеджування справедливої вартості			
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із іноземною валютою		-3602293	-4867781
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки іноземної валюти			
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			
Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			
Чистий збиток від зменшення корисності фінансових активів			
Чистий збиток/(прибуток) від збільшення/(зменшення) резервів за зобов'язаннями			
Чистий прибуток/(збиток) від припинення визнання фінансових активів, які обліковуються за амортизованою собівартістю			
Частка прибутку/(збитку) асоційованих компаній, облік яких здійснюється за методом участі у капіталі			
Прибутки/(збитки) від перекласифікації фінансових активів, які обліковувалися за амортизованою собівартістю до справедливої вартості через прибуток або збиток		1065068	1422906
Накопичений прибуток/(збиток) від перекласифікації фінансових активів, які обліковувалися за справедливою вартістю через інший сукупний дохід до справедливої вартості через прибуток або збиток		3676053	6351993
Прибутки/(збитки) від хеджування з позиціями ризику, що згортаються			
Інші операційні доходи		99669	123603
Витрати на виплати працівникам		1005634	8456734
Витрати зносу та амортизація		1562319	1447890
Інші адміністративні та операційні витрати		2818104	2219055
Прибуток/(збиток) до оподаткування		663809	2373784
Витрати на податок на прибуток		196141	157945
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває			
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування			
Прибуток/(збиток) за рік		467668	256884

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за 2017 рік**

Найменування статті	При- мітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
Процентні доходи		17812419	19494872
Процентні витрати		14228362	16808342
Чистий процентний дохід/ (Чисті процентні витрати)		3584057	2686530
Комісійні доходи		4001097	2912480
Комісійні витрати		1305079	787641
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток			
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із хеджування справедливої вартості			
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із іноземною валютою		-451470	-3602293
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки іноземної валюти			
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості			
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			
Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			
Чистий збиток від зменшення корисності фінансових активів			
Чистий збиток/(прибуток) від збільшення/(зменшення) резервів за зобов'язаннями			
Частка прибутку/(збитку) асоційованих компаній, облік яких здійснюється за методом участі у капіталі			
Прибутки/(збитки) від перекласифікації фінансових активів, які обліковувалися за амортизованою собівартістю до справедливої вартості через прибуток або збиток		530170	1065068
Накопичений прибуток/(збиток) від перекласифікації фінансових активів, які обліковувалися за справедливою вартістю через інший сукупний дохід до справедливої вартості через прибуток або збиток		1155657	3676053
Прибутки/(збитки) від хеджування з позиціями ризику, що згортаються			
Інші операційні доходи		184587	99669
Витрати на виплати працівникам		1432789	1005634
Витрати зносу та амортизація		2116439	1562319
Інші адміністративні та операційні витрати		3390770	2818104
Прибуток/(збиток) до оподаткування		759021	663809
Витрати на податок на прибуток		200038	196141
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває			
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування			
Прибуток/(збиток) за рік		558983	467668

**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід
(Звіт про фінансові результати)
за 2018 рік**

Найменування статті	При- мітки	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
Процентні доходи		20526572	17812419
Процентні витрати		13896078	14228362
Чистий процентний дохід / (Чисті процентні витрати)		6630494	3584057
Комісійні доходи		5236356	4001097
Комісійні витрати		1771336	1305079
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток			
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із хеджування справедливої вартості			
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		-47698	
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із іноземною валютою		864928	-451470
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки іноземної валюти			
Доходи /(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			
Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова			
Чистий збиток від зменшення корисності фінансових активів			
Чистий збиток/(прибуток) від збільшення/(зменшення) резервів за зобов'язаннями			
Прибутки/(збитки) від перекласифікації фінансових активів, які обліковувалися за амортизованою собівартістю до справедливої вартості через прибуток або збиток		-206870	530170
Накопичений прибуток/(збиток) від перекласифікації фінансових активів, які обліковувалися за справедливою вартістю через інший сукупний дохід до справедливої вартості через прибуток або збиток		-2410823	1155657
Прибутки/(збитки) від хеджування з позиціями ризику, що згортаються			
Інші операційні доходи		304597	184587
Витрати на виплати працівникам		1347645	1432789
Витрати зносу та амортизація		356862	2116439
Інші адміністративні та операційні витрати		6663317	3390770
Прибуток/(збиток) до оподаткування		231824	759021
Витрати з податку на прибуток		70618	200038
Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває			
Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування			
Прибуток/(збиток) за рік		161206	558983